

IFJÚ ÉVEK

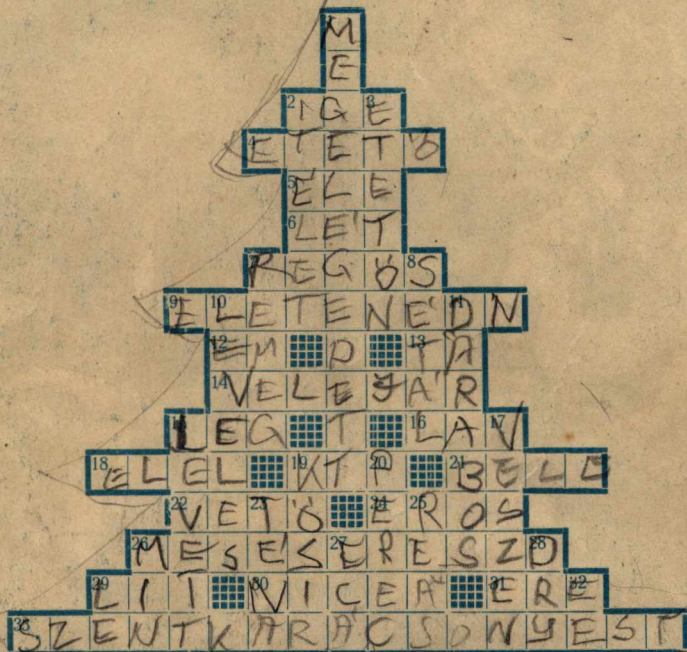
KERESI

Munkatársainknak és olvasóinknak boldog karácsonyt kívánunk!

KERESZTREJTVÉNY

Kókai Aladár

10 pont.

Katona, József

Vizzintes: 2. Isteni kijelentés. 4. Jászol. 5. Baltának van... 6. Élet. 7. Vándordalnok. 9. E + letennéd (keverve). 12. Mássalhangzó fon. 13. Tímár András. 14. Kiséri. 15. Képző. 16. Vissza: eszközhatározó rag. 18. Két el. 19. Vissza: patak mássalhangzó. 21. Oda be. 22. bibliai alak. Mag... 24. Görög Istennő. 26. Csodás és hagyd. 29. Urmérték kezdete. 30. Zsinat helye. 31. Emide (hibával). 33. Az öröm ünnepe.

Függőleges: 1. Boldog. 2. Birósági végzés. 3. Ezen esznek télen a madarak. 7. Vacog. 8. járkál. 10. Ilyen postás a leggyakoribb. 11. Durva. 15. Leszedett. 17. Vesz régies alakja. 19. Kripta. 20. Péksütemény. 23. Vissza: francia író. 25. Hadisten betűi keverve. 26. Kérdő szócska. 27. Ötlet hib. ékezzettel. 28. D. R. Y. 29. Fentről mondhatod. 32. Azonos betűk.

KOCKAREJTVÉNY

Borbély Károly

(5 pont)

K	A	B	A	L	A
T	A	R	O	K	K
P	A	T	I	K	A
M	O	S	O	D	A
K	O	R	O	N	A
J	E	K	O	V	A

Két magyar író neve van elrejtve a sorokban. — Kik ezek?

(A megoldáshoz minden sorból egy betűt végy!)

IFJÚ ÉVEK

BUDAPEST, 1941. DECEMBER.

XX. ÉVFOLYAM 4. SZÁM.

Ádventi ház

Ádventi házunk van, sokablakos.
Minden este nyitunk egy ablakot.
Benn melegen kis fehér gyertya lángol,
és árad a fény minden ablakából.
Kis ablakokkal versenyt fénylenek
csodába bámuló gyerekszemek.

Ablaktábláin biztató írás:
eljö a mennyekből a Messiás.
S a nevét nevezik csodálatosnak.
És fölemeli, akil megtaposnak.
És a békesség Fejedelme lesz:
szabadulást hoz, életet szerez.

Telnek a percek, múlnak a napok,
sorra kinyílnak mind az ablakok.
Ahány kis ablak, annyi szent ígélet.
Hívnak, biztatnak, csudákat beszélnek.
Mi áhitattal álljuk mind körül.
A ház sugárzik és a szív örül.

Fehér falára festve sok gyerek,
Mind Bethlehem felé igyekeznek.
Havas fenyők közt, ki gyalog, ki szánon,
kéz a kézbe, hogy kis kezük ne fázzon,
Sietve mennek, mint a pásztorok.
Piros orcájuk bízva mosolyog.

De én egy másikat is ismerek.
Nem ilyen derűs, nem ilyen meleg.
Van-e gondom sok, sötét ablakára?
Hiszen itt a karácsony nemsokára.
Nyitom-e sorra mindenegy napon
Krisztusra váró lélekablakom?

Mert ez a lelkem is: ádventi ház.
És ha elalszik, hogyha nem vigyáz,
olyan sötét lesz majd karácsony-estén,
a fényt, vigaszt hiába is keresném.

Ha majd minden szem, minden szív ragyog
akkor siratnám, hogy sötét vagyok.

Sötét lelkemen, sötét ablakok,
tárujjatok, örömmre nyíjjatok!
Ne legyen egy se zord, ne egy se zárva,
Ragyogjon mind a Messiásra várva!
Sötét ádventi ház, sokablakos!
Minden este nyíljék egy ablakod.

Turmezei Erzsébet.

Szüermek születik nekünk...
Hívják nevét: Csodálatosnak.

Meg fogsz bukni!

Pattogóhangú, melegszívű tanáromnak volt ez a kedves csatakiáltása. Utána morogta még: Az ördög vigyen el!

Ez az ördögidézés nem igen volt eredményes, mert a megrögzött szekundabogarászt addig gyötörte, amíg majdnem többet tudott a jeles diákoknál.

Ez az ördögidézés sokkal veszedelmesebb december elején, az ú. n. Mikulás-hóbort alkalmával. Veszedelmes ünnepe lett a gyermekeknek, szülőknek, mert csak rombolni tud.

Ne csóváld a fejedet, hanem gyere velem és vigyük boncterembe ezt a zagyva Mikulás bolondériát.

Először is zagyvaság. Senki sem tudja, hogy a Mikulás-e itt az ünnepelt személyiség, vagy az ú. n. Krampusz. Az egyiknek jelvénye a puttony, a másiké a virgács. Hogy mi a célja, azt még sem aszázesztendő jövőmondó, sem a cumaei Sybilla, sem Szabó Dezső nem mondta meg. Minden rombol, ami céltalan!

Harmadszor nagy zsebmetsző ez a tisztelt Jánusz-arcú úr. Szegény szülőknek nem elég könyvekre, tandíjra, karácsonyra élére rakni a pengőket, itt van már az evangélikus nevelésnek és gyermekszerepnek egy fattyúhajtása, ami kiszívja szeretetük családfájából az erőt. Ha tudnád édes atyámfia, hogy a csomagoló munkásasszony mit keres ezen a Krampusz-Mikulás komplexumon és mit vág zsebre a szülői majomszeretetre számító Részvénytársaság Öfensége, hát úgy vágnád a falhoz azt az üreshasú csecsebecsét, hogy a pedellus rögvést a Te-kintetes Tanári Szobába irányítana.

Harmadszor idegen „ünnepe” ez a mikuláski, aminek a magyar lélekhez semmi köze. A mi lelkeségünknek sem a hosszúnyelvű Krampuszhoz, sem a totyákos, nagyszakállú öregúrhoz semmi kapcsa nincs! Vigye el az ördög!

Embertelen ez az „ünnepe”... mert csak a gazdagoknak az utánzási hajlékonyságán élösködik. Ilyenkor egy gazda szülő sem gondol karácsonyi szeretettel arra, hogy mindenkihez eljusson a békesség és jóakarát az ő szeretetén keresztül is. Amikor a sokszor öt éves, romlott csokoládét majszolod, hány szegény gyermeknek hiányzik a fekete kenyér is a szájából!

Istentelen is ez az ünnepe, mert pogány eredetű és pogány lelkű.

Valósággal megmételtyezi a kisgyermek lelkét, aki lassanként úgy ír a Mikuláshoz levelet, mint a Jézuskához, (micsoda ostoba kicsinyítés!) és még némely imádságot is mormolnak hozzá azok, akik az emberiség vallásos gondolkodását mindig szeretnék hátulgombolós-ovódás szinten megtartani.

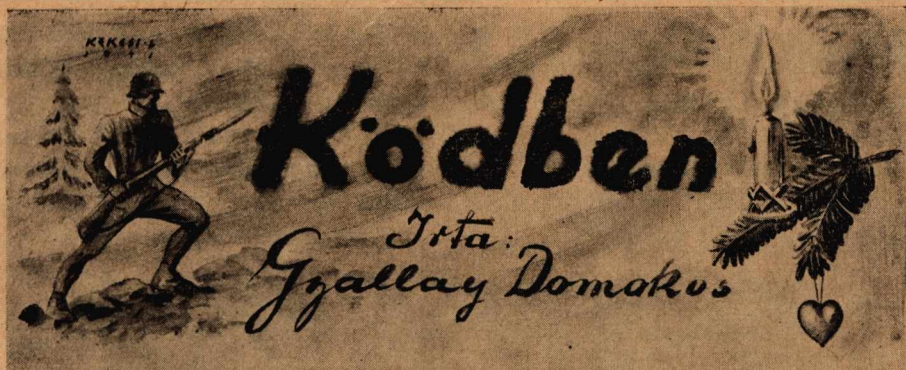
Az ilyen ostoba lelki merényletnek két eredménye van. Vagy a kis Jézus fogalma üresedik holmi szelidebb Krampuszá, vagy megifjított Mikulássá, vagy a jó öreg Mikulás bácsi magasztosul holmi kis atyaistenné a gyermek lelkében. Lélektani kísérletek, kis dolgozatok és feleletek sokasága bizonyította be ezt a gyanúkat. Hogy a családi ünneppé avatott Mikulás-járvány hogyan rombolja szét a szent karácsony üzenetének evangéliumát, azt nem is kell bizonyítanom.

Hát, kedves lányok és fiúk, ez a Mikuláski! Ha tovább boncoljuk, a romboló és erjesztő hatása mégjobban megcsavarja az orrunkat.

A Mikulás-kór előttiünk levizsgázott! Az eredmény csillagos négyes és eltávolítás, de nyilvánosan és a Krampusz virgácsával alaposan ellátva.

Azt kell a szemébe vágni: Meg fogsz bukni! Az ördög vigyen el!

Bácsi Sándor.

Elbeszéli egy volt tisz.

Enyhe tél volt 1914-ben karácsony táján. Még a Kárpátok közt is többet esett az eső, mint a hó, többször volt sár, mint fagy.

A muszkák akkor még nagy legények voltak. Át akartak törni a Kárpátok gátján s elözönlteni a Duna-Tisza síkságát!

Híre járt, hogy a mi karácsonyunkra nagy támadást készítenek elő. Figyeltük őket, magunk is készültünk.

Karácsony szombatján parancsot kaptam, hogy félszakasznyi honvéddel menjek fel egy nagy hegyre, amely tőlünk jobbra feküdt, napkeleti irányban.

A hegyet idáig egyik fél sem szállta meg, de hátha most a karácsonyi támadással kapcsolatban, próbálnak ott valamit az oroszok?

Utasítás: a hegy nyugati oldalán fölkapaszkodunk a gerincre, végig megyünk a gerincen, azután a keleti oldalon leereszkedünk egy patak medréhez. Innen könnyű lesz visszajutnunk a magunk állásába.

Ebéd után indultunk.

A hegy lábánál szétosztottam embereimet. Magam Bajka szakaszvezetővel s pár honvéddel a középen maradtam az irányt tartani. Csuszamlós volt a föld, a nyirkosság miatt, nehezen halad-

tunk fölfelé. Ez még csak megjárja, de hátha tüzet kapunk a hegy ormáról?

Lassanként fölvergődtünk a tetőre. Örömmel állapítottuk meg, hogy az oroszoknak nyoma sincsen a hegyen. Úgy látszik, mégsem fognak támadni az ünnepen.

Egy baj volt csupán: köd lepte el a gerincet. Még jó, hogy vékony köd volt, magunk elé is, oldalra is tisztességesen láttunk.

Bajka szakaszvezető megelégedett hangon bírálhatta a helyzetet.

— Jól jött ez a szolgálat, könnyű szerrel átesünk rajta, holnap, holnapután, karácsony napjain, nyugodtan ünnepelehetünk...

Frissen nyomultunk előre keleti irányba. Különösen Bajka szakaszvezető serénykedett. Amint a csöndes beszélgetésből kiderült, aznap délelőtt nagy csomagot hozott neki a tábori posta: az után hajtotta a vágy.

Már lejtőre kezdett hajlani az utunk. A köd mintha sűrűsödni kezdett volna. No, nem baj, nemsokára lent leszünk a patak medrénél.

Hirtelen, egy rövid szempillantás alatt, úgy megvastagodott a köd előttünk, hogy az orrunk hegyéig sem láttunk. Mintha átláthatatlan, sűrű lepedőt borítottak volna reánk.

— Állj! — adtam ki a parancsot.

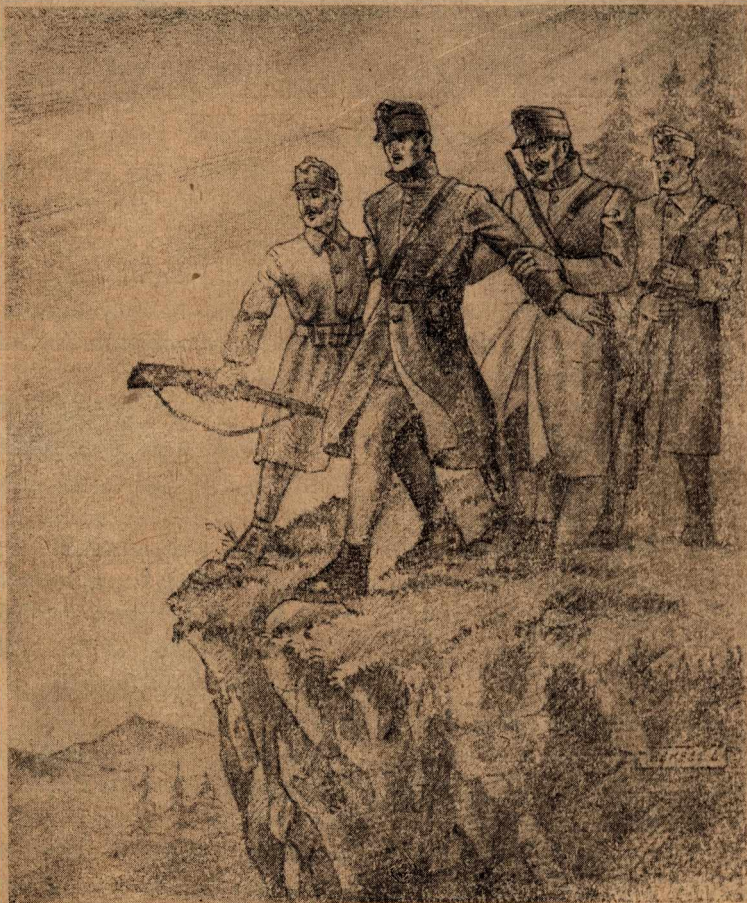
Bajka szakaszvezetőék közvetlen mellett állottak. Csöndes beszélgetésbe kezdtünk.

— Mégsem szeret minket a jó Isten! — zúgolódott a szakaszvezető. — A cél előtt elrekesztette az utunkat...

Már az alkonyat is borulni kezdett a ködön által. Mind reménytelenebbé vált továbbmenetelünk.

De egyszer csak... szél lebbent észak felől s egy fuvintásra elsodorta előlünk a ködfalat!

Mindnyájan felordítottunk.

Borzalmas szakadék szélén állottunk...

— Majd csak kitisztul — szóltam vigasztalón.

A köd bizony nem akart gyérülni.

Bajka szakaszvezető mind mérgesebben morgolódott.

— Mondom nektek, nem szeret az Isten minket. Itt fogjuk a karácsony éjtszakát tölteni...

Borzalmas szakadék legszélén állottunk! Egy lépés, egyetlen rövid lépés s többszáz méteres sziklafalon zuhanunk alá a megsemmisülésbe.

Elsárgulva, erőnk-hagyottan hátráltunk vissza a halál torkából. Főnt a gerincen egy csoportba verődtünk. A köd teljesen eltűnt, borzadva néztük, mi-

Ilyen irtóztató szakadékok vannak a hegy keleti oldalán.

— No szakaszvezető úr, szeret-é az Isten? — kérdezte az egyik honvéd.

— Bizony, ha nem szakad reánk hirtelen ez a vastag köd, most a mélységben hevernének.

Megbeszéltük az új irányt visszafelé. Bajka szakaszvezető továbbra is velem tartott. Sóhajtozott, hüledezett a nagy ijedtségen.

— Szent Isten, ha csak egy lépést teszünk még! . . . Jó éjtszakát örökre.

— Bizony, barátom, sohse tudjuk, mikor mivel szeret a jó Isten — mondtam. Talán akkor szeret legjobban, mikor vastag ködöt — *bút, szenvedést* — küld reánk! *Gyallay Domokos.*

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Négyessy, Tertinszky, Kéry, Varga. A diákeseteket megkaptam, köszönöm. Közölni fogom őket.

A házsongárdi temetőben

— Reményik Sándor halálára. —

*A szenvedések tövis-szegte útját
Száz és száz sebből vérezve többé ne járd,
S ki annyi szívnek vigaszt tudtál adni,
Most neked is vigaszt nyújt a Házsongárd.*

*Hervadó táj és elhervadt szív fölött
Az őszi szél bús nótát dudorászva járt,
Az útra könnyek és levelek hulltak,
Gyászvirágokkal virágzott a Házsongárd.*

*Nagy némaság lőn. De egy ország sírta
Beszédes ajkad, amelyre a csönd tett zárt,
A kín feltépett sebet, szívet, rögöt,
S keblére ölelt testvéred, a Házsongárd.*

*igéid reményt adtak, most élelet,
Fénybe öltözve rád már a dicsőség várt.
Egy dalnokkal lett szegényebb a nemzet,
Százszor, ezerszer gazdagabb Házsongárd.*

Traeger Ernő.

Örjáraton.

Patay Mihály linóleumja.

HÁZI ÁHÍTAT

Énekeljünk: 287, 127, 133, 170, 258. (Dunántúli Ker. Énekeskönyv.)

Kegyelem, irgalmasság és békesség Istentől, a mi Atyántól, és Krisztus Jézustól, a mi Urunktól. Ámen.

Olvassuk el a következő szentírási ígétet:

Dec. 7—13. *Efezusbeiekhez 4:25—32.* v. Advent van, egy hét belőle már el is tellett, és mindnyájan karácsonyra készülődünk. De vajjon helyesen és igazán készülődünk-e? Ez persze először attól függ, hogy mit jelent nekünk a karácsony, de másodsor attól is, hogy mi nekünk az ádyent. Az elsőről most nem akarok beszélni, mert remélem, hogy tudjátok, de a másodikról már nem merem ugyanezt feltételezni. Ezért elmondom, hogy az adventi időszakot a régi: ó- és középkori egyházban, de még Luther korában is a bűnbánat idejének tartották. Lithurgikus színe, tehát az oltár és a szószék terítőjének a színe, ma is jellemző módon egyezik a nagybőjt színével: viola, bár a bűnbánatról az emberek már többnyire megfeledkeznek. Mindenki inkább az ajándékcsoomagok miatt van lázban, semhogy a bűneivel törődnek. Ez azért is van így, mert a keresztyének legtöbbször nem olvassa a Szentírást. Mert hallgassd csak, miről beszél az Ige ezen a héten is. Nem azt mondja, hogy jó vagy, hanem a rosszaságot, a vétkeidet veti a szemedre és felszólít, hogy vedd le a bűnöket magadtól. Pontosan meg is jelöli, amikre gondol és mindegyiknek a helyébe cserébe egy-egy Istennek tetsző dolgot ajánl. Így szedhetnénk ezeket négy ellentétpárba: 1. hazugság — igazság, 2. harag — kibékülés, 3. lopás (puszkázás) — munka (tanulás), 4. káromkodás — egymást építő beszélgetés. S azt is elárulja az Ige, hogy az elsőknak az Ördög a mestere, a másik négyet pedig Isten Szentlelke kelti fel bennünk és segítheti diadalra. Szabadok természetesen egyikkel szemben sem vagyunk, mert a Sátán jó szövetségesre talál bennünk a bűnre való hajlamosságunkban (eredendő bűn); a Szentlelek pedig a keresztség és a hit ajándékával pecsételt el minket a magáénak. Így valósággal két tűz között vagyunk. Ebből a helyzetből azonban ki kell magunkat vágnunk, még pedig úgy, hogy teljesen az Isten Szentlelkéhez pártolunk és harcolva küzdünk az Ördög csábításai s bűneink

eilen. Mert mindenki, aki eldöntetlenül hagyja a kérdést s mind a két úrnak egyformán szolgálni akar, vagy nyíltan a Sátán oldalára áll, megszomorítja Isten Szentlelkét. De éppen ettől akar megóvni bennünket is Pál, hiszen ez kárhozatot jelent. Föl hát a küzdelemre, az egyetlen igazán szent háborúra, naponként fojtogassuk bűnbánat és töredelmesség által a bűneinket, hogy karácsonykor a Krisztus fogadására elkészülten találjon bennünket!

Dec. 14—20. *Efezusbeiekhez 5:1—5.* v. Isten követőivé kell lennünk! A szerető gyermek sokszor utánozza apját, a vezéréért rajongó katona készséggel követi parancsolóját. Az Isten nekünk atyánk is, parancsolónk is, joggal követeli hát tőlünk az Ige ebben az adventi időben: „legyetek annakokáért követői az Istennek!” Utánozzuk Őt! De miben? Ezt is megtudjuk még karácsony előtt: a szeretetben! Ha kell, életünket is adjuk oda telebarátunkért, miként Jézus, aki azért jött e világra, hogy meghaljon miérettünk. Ez a szeretetnek a leghatalmasabb és leghősiesebb megnyilvánulása, mert „nincsen senkiben nagyobb szeretet annál, mintha valaki életét adja a: ö barátaiért” (Ján. 15:13.). Ezúttal azonban Pál nem erről akar beszélni. Ezt csak megemlíti, melyek azonban nélkülözhetetlenül szükségesek. Ezek hiányában ugyanis a szeretet elsorvad s végül meghal. Ezért óv 1. a paráznaságtól és tisztátalanságtól, 2. a fősvénységtől, 3. a bolond, trágár beszédétől és int 4. a hálaadásra. Mert Pál nagyon jól tudja, 1. hogy nem állhat meg a szeretet ott, ahol hűség nincsen, egyik elhagyja a másikat s egy harmadikkal adja össze magát, tehát paráználkodik és tisztátalanul él. A szeretet nem lehet csapodár, nem lehet hűtlen. De a szeretet nem lehet 2. fősvény sem, nem keresheti a maga hasznát, hanem készségesen megosztja a másikkal, amije van, bármilyen legyen is az. Szükséges, hogy az az indulat legyen benne, „mely volt a Krisztus Jézusban, aki mikor Istennek formájában vala, nem tekintette zsákmánynak azt, hogy ő Istennel

egyenlő, hanem önmagát megüresíté. szolgáló formát vévén föl" (Fil. 2:6—7.), tehát szegénnyé lett értünk, hogy mi az, ő szegénysége által meggazdagodjunk (II. Kor. 8:9.). De ez még mind nem elég. A leghűségesebb és a legáldozatosabb szeretetet is megütáltathatja 3. a bolond, trágár beszéd. Ezért hat visszataszítóan, ha durvaskodnak velünk, miközben szeretni akarnak s ezért nem szeretjük igazán az ilyen embereket, még ha tudjuk is, hogy jó szívük van. Mert a szeretet szép tett, de szép szó is kell legyen, olyan csodálatos és gyönyörű valami, mint az Isten evangéliuma, melyben igazán nem tudjuk sokszor, hogy mi esik jobban, az-e, hogy az Isten olyan rendíthetetlen hűséggel szeret minket és a legdrágábbat is készségesen áldozatul adja nekünk, vagy az-e, hogy a szava annyira megnyerő, szelíd s még ha kemény is, szép. — Pál apostol ezeket a dolgokat annyira fontosnak tartja, hogy kétszer is elmondja szinte valamennyit s ezzel s ezzel nagyobb nyomatékot ad annak is, amit csak egyszer említ, pl. 4. a hálaadásnak. A szeretet csak az Isten iránt való hálából fakadhat és csak a hálából élhet meg; bár vannak kérései is a szeretetnek, de ezek mindig másodlagosak maradnak és ha nem követelések, hanem igazi kérések, akkor még a kivánságokat is hálaadással tárják fel (Fil. 4:6.). Sok mindent lehetne még elmondani, de ennyiből is láthatjuk, hogy milyen csodálatos dolog a szeretet s hogy mennyire nincs meg ez bennünk. Ezért is szükséges, hogy igazán komoly bűnbánatot tartsunk!

Dec. 21—27. Eiezusbeliekhez 5:6—14. v. Karácsony a fény, a világosság ünnepe: a sötétség kigyúló világosságáé. Ennek tartotta már Ézsaiás is, pedig ő jóval Jézus születése előtt élt, a karácsonyról mégis így jövendölt: „a nép, amely sötétségben jár vala, lát nagy világosságot; akik lakoznak a halál árnyékának földében, fény ragyog tel fölöttük" (Ézs. 9:2.). S nem tévedett, mert karácsony éjszakáján mindez tényleg valóra vált. Az Úr dicsősége vette körül ekkor a pásztorokat, mennyei sergegek sokasága jelent meg, akik az Istent dicsérték s ennyi fénytől kísérve Bethlehemben, istállóban, sötét éjjel megszületett a világ világossága, Jézus Krisztus. „Egy új csillag, új napunk támadt", akit egy másik magyar bethlehemes játék szerint ezzel az énekkel altatgatott az édesanyja: „Ó élet, ó napfény, ó édes Jézuska! Ó élet, ó napfény, ó édes Jé-

zuskal!" S ha így dalolt, igazán dalolt Mária, mert amikor Jézus már felnőtt és beszélni tudott, egyszer csak ezt mondta a körülötte állóknak: „Én vagyok a világ világossága: aki engem követ, nem járhat a sötétségben, hanem övé lesz az életnek világossága. Én világossággul jöttem e világra, hogy senki ne maradjon a sötétségben, aki énbennem hisz" (Ján. 8:12. és 12:46.). A farizeusok erre röviden és gyorsan azt felelték: „nem igaz", a tanítványok ellenben hittek a Krisztusnak és igyekeztek úgy járni, amint ez a világosság fiaihoz illik. Pál apostol, vagy jobban mondva az Ige, azt kívánja most tőlünk is, hogy mi is higgyünk és mint a világosság fiai, úgy járjunk. Ne zavarjon meg bennünket az, hogy sokan vannak ma is a hitetlenek s az emberiség nagyrésze sötétségben él, pedig különben rendkívül szereti a napot s a fényt, a világosságot imádja. Azonban éktelen dolgokat cselekszik, mert a Krisztust megveti, Igéjét nem olvassa, templomát kerüli, egyházát semmibe veszi, kegyelmére nem tart igényt, parancsolatait fitymálja s így gonosz, még ha jó is, de legtöbbször még emberileg sem tartható jónak. Jaj nekünk, ha mi is közéjük tartozunk, mert ezekre eljő egyszer az Isten haragja. Karácsonykor erről se szabad megfeledkeznünk, hogy így annál jobban megbecsüljük az Isten jóságát, s hálát adjunk azért, amiért valamikor a farizeusok és a szadduceusok s még maga Keresztelő János is zúgolódtak, t. i. hogy Isten az ítéletet elhalasztotta, Fiát nem király-bíróként küldte el, hanem alázatos Messiásként és így alkalmat s lehetőséget ad a megtérésre. Az Ige mindjárt ki is jelöli, mik a legsürgősebb kötelességeink: ha már hiszünk, azaz a világosság fiai vagyunk, teremjünk gyümölcsöket, aminők a jóság, az igazság, és az igazságosság!

Dec. 28—jan. 3. Eiezusbeliekhez 5:16—21. v. Ó-év estéjén a lelkészek sokszor a 90. zolt. 12. versét olvassák fel alapigéül: „Taníts meg minket úgy számlálni napjainkat, hogy bölcs szívhez jussunk" Az ó-estendőnek újba fordulásán valami ehhez hasonlót mond most Pál apostol is. Mintha csak ezt a zoltárverset akarná nekünk megmagyarázni s azt fejtegetné, ki az igazán bölcs. Azt ne gondoljátok, hogy ez olyan könnyű kérdés. Az elmúlt hónapban én is a 90. zolt. 12. verséről prédikáltam s mikor a diákoktól kikérdeztem a beszéd tartalmát, a legtöbben éppen arra

nem emlékeztek, hogy milyen is a bölcs szív. Egy osztályban pedig megkérdeztem, hogy mi a különbség az okos és a bölcs ember között és jóformán senki sem tudott rá megfelelni. Azt meg tudták mondani, hogy ki az okos, de a bölcs titkát nem voltak képesek megfejtetni. S az emberek általában így vannak. Ezért nem jelent végeredményben sokat az évek változása, az, hogy tegnap még 1941 volt, ma pedig már 1942-t írunk. Okulni mind-ebből ugyanis csak a bölcs ember képes. Lásuk hát meg, mit mond erről az Ige? 1. Bölcs az, aki a napjaival jól számol, a jó alkalmakat nem szalasztja el, hanem azokat megragadja. Természetesen ez még nem elég, mert alkalmaink nekünk nemcsak a jóra vannak, hanem a rosszra is, s aki csak arra ügyel, hogy minden alkalmat megragadjon, az nagyon sokszor, sőt legtöbbször a Sátánnak lesz a szolgája. Ezért mondja 2. az Ige, hogy bölcs az, aki megérti, hogy mi az Úrnak akarata. Bizony sokszor nehéz ezt felfedeznünk, de ha megértettük, újabb nehézséget okoz azt teljesítenünk. Magunktól nem is vagyunk képesek erre. Ezért 3. bölcs az, akit Istennek Szentlélek tölt el, mert amire képtelenek vagyunk magunktól, sikert érhetünk el abban a Szentlélek által. Minden kérdésünk azért abban összpontosul: hogy juthatunk Isten Szentlékéhez? Ezért 4. bölcs az, aki dicséreteket énekel és hálaikat ad mindenkor a mi Urunk Jézus Krisztus nevében az Istennek és Atyának s társaival gyülekezeti közösségben él, mert az Irás szerint az apostolokra is akkor töltetett ki a Szentlélek, mikor mindnyájan egyakarattal együtt valának abban a házban, ahol egy szívvel-lélekkel foglalatosak valának az imádkozásban és a könyörgésben (Ap. Csel. 1., 2.). — Ilyen bölcseséget adjon nekünk az Isten s akkor bátran vágathunk neki az új esztendőnek!

Jan. 4—10. *Efézusbeliekhez* 5:22—33. v. Ezeket a verseket tulajdonképpen a szüleiteknek kellene elolvasniok, nem nektek, mert ti még nem vagytok házasok s így nehezen érthetitek meg az Ige szavait. Ugyanis a házasságról be-

Imádkozzunk:

Óh irgalmas Úr, aki egy vérből teremtetted és egy váltsággal váltottad meg a földnek minden népét, add, hogy sohase keményítsem meg szívemet senki ellen, aki egy természetnek és egy megváltásnak részese velem, hanem adj egyetemes szeretetet minden ember iránt. Adj, óh minden könyörületnek Atyja, olyan szívbeli gyöngédséget és érzékenységet, hogy mélyen megragadjon

szél Pál apostol, olyan mélyen és olyan szépen, hogy a katolikusok ennek alapján szentségnek nyilvánították a házasságot. Még pedig a 32. vers első felére hivatkoznak, ahol ezt olvassuk a házasságról: „Felette nagy titok ez”. De a katolikusok Bibliájában nem így hangzik ez a mondat, hanem a következőképpen: „Felette nagy szentség ez”. Miképpen lehetséges ez? Úgy, hogy az eredeti görög szövegben egy mindnyájunk által jól ismert szó: misztérium (= titok) áll a vitás helyen s ezt a róm. kat. egyházi nyelvre, a latinra a sacramentum (= szentség) szóval fordították le s innen ered a tévedés. S ezt a tévedést még súlyosabbá teszi az, hogy bármennyire a házasságról ír is az apostol, ez számára mégiscsak hasonlat és kép, melynek segítségével tulajdonképpen az anyaszentegyházról akar beszélni, amit nyíltan meg is mond: „Felette nagy titok ez (t. i. a házasság): de én a Krisztusról és az egyházzal szólok”. Ezért elolvashatjátok ti is ezeket a sorokat, mert ha nem is vagytok még házasok, az Egyháznak tagjai vagytok. S jó lenne, ha ebben az új évben ezt a tagságot sokkal komolyabban vennétek, mint a múltban s ahogyan általában az emberek veszik. Mert sokan nem is törődnek vele; mások szükségtelen hiábavalóságnak vélik az Egyházat; egyebek pedig úgy gondolkodnak, hogy szükséges dolog az Egyház, de csak földi szervezetnek és történelmi terméknek tartják. Ezek közül az elsővel sem áruhátsz egy gyékényen, de többiekétől is óvakodjál, még ha tekintélyes tudósok, írók, igaz magyar emberek vagy kegyes férfiak mondanak is ilyeneket. Ebben a tekintetben számunkra nem az ő szavuk a döntő, hanem az Igéé. Eszerint pedig az Egyházat Isten akarta, hogy legyen és nem más ez, mint a Krisztus e világban élő teste, melyet, mint semmiféle testet, nem szakíthatunk el a fejétől. Vagy kell mind a kettő: test és fő, vagy ha elvetjük a testet, megtagadjuk a Krisztust is. Ezért, ha a Krisztusénak vallod magadat, vigyázz, becsüld meg az ő testét: az Egyházat!

testvéreimenk minden, akár külső, akár belső szenvedése és nyomorúsága és buzgóságos szeretetemben tarthassam őket. Add, hogy ne csak a magam dolgait keressem, hanem a másokéit is. Óh, hogy az az indulat volna mindnyájunkban, mely az Úr Jézusban volt, hogy tudnók egymást mint testvérek szeretni, tudnánk könyörületeseleg és gyöngédek lenni és törekednénk erőteljesen a Lélek egységének megtartására, a békeesség köteléke által. És a kegyelemnek, irgalomnak és békeességnek Istene maradjon mindnyájunkkal. Ámen. (Fosdick—Kempis Tamás.)

Önálló imádság.

Mi Atyánk, ki a mennyekben vagy...

Énekeljünk:

Dicsőséggel mennyben Istennek... (Dunántúli Ker. Énekeskönyv. 1. ének.)

BIBLIAI KÉRDÉSEK

December havi kérdéseink:

1. Hol található ez a rövid bűnbánó imádság: „Isten, légy irgalmas nekem, bűnösnek!”?

2. Hol ír Pál himnuszt a szeretetről?

3. Kinek az énekében és hol fordul elő az evangéliumokban ez a Jézusra vonatkozó mondat: „meglátogatott minket a naptámadat a magasságból”?

4. Hol szégyeníti meg az Isten az Ótestamentumban egy királyi udvar összes bölcseit és mi az az írás, amit képtelenek megfejteni?

5. Hányszor és hol fordul elő az evangé-

liumokban ez a két szó: „anyaszentegyház”, ill. „gyülekezet”?

Beküldési határidő: december 25.

November havi bibliai kérdéseink megfejtése:

1. Ján. 17:11.

2. I. Kor. 1:10—17, 3:1—23.

3. I. Kor. 15. I. Thes. 4:13—18.

4. Ap. Csel. 1:1—14. Mát. 28. Márk 16. Luk.

24. Ján. 20.

5. Róm. 3:24.

Grünvalszky Károly.

Beszámoló a pályázatokról

Inter arma silent Musae — fegyvercsörgés közben hallgatnak a műzsák, mondja a latin közmondás. Talán ez az oka annak, hogy idei pályázatainkra sokkal kevesebb pályamunka érkezett be, mint máskor szokott. Örömmel láttuk, a pályázók sokkal gondosabb kiállításban küldték el munkáikat, mint máskor. Eddig a bírálóbizottság a következő pályázatok sorsát döntötte el: rajz, vers, felsős elbeszélés.

Rajzpályázat. A pályázatra 13 pályamunka érkezett. Közülük az első díjat a *Tollfosztók* jellegű pályamunka kapta, mert jó kompozíciójával, gondos rajzával messze kiemelkedik a többi pályázó közül. A rajz *Móritz Sándornak*, a pápai ref. koll. VII. oszt. tanulójának műve. A második díjat a *Csibész* jellegű rajz érdemelte meg. Rajzolója: *Maróti Pál* VIII. o. t., Szécsény. A harmadik díjat a bizottság a *Péterke* jellegű rajznak adta. Rajzolója: *Révai Edit*, a bpesti ev. leánygimn. V. o. tanulója.

Megdicséri a bizottság a következő jellegű pályamunkákat: *Kis cserkész*, *Ősz* (csendélet)

Felső elbeszéléspályázat. A pályázatra 21 munka érkezett. A munkák közül az első díjat a *Napsugár* jellegű kapta, ügyesen elbeszélte, humoros történetéért. Szerzője: *Kossuth Tivadar*, a békéscsabai Rudolf-gimn. VIII. o. tanulója. A második díjat a *Levente* jellegű elbeszélésnek ítélte oda a bizottság. Írója: *Bakó Berta*, a békéscsabai leánygimn. VI. o. tanulója. A harmadik díjra a *Bevégezt* regény jellegű munka (Béke című) mutatkozott érdemesnek. Ennek írója: *Csukly László*, az aszói Petőfi-gimn. VI. o. tanulója.

Ezekon kívül is több figyelemreméltó munka érkezett be. Ilyen a *Nincs menekvés*, *Fiatalság*, *Emlék*, *Sértődés kizárva*, *Hit*, *Erdély*, *Képek a Balaton mellől*.

Az *Ütleírás* és *Alsós elbeszélő pályázat* eredményéről a januári számunkban adunk hírt.

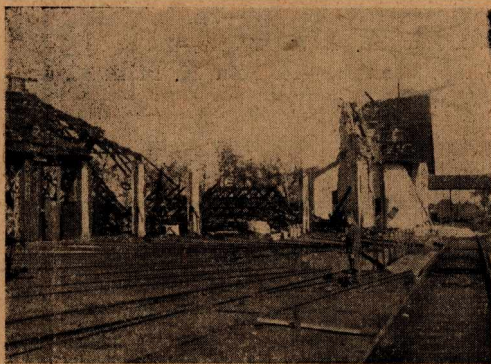
Vidám sorok a harctérről

A Dnyeszteren vert egyik hadihídnál utászok irányították a hídforgalmat. A német utánpótlás hatalmas gépkocsijai éjjel-nappal szakadatlanul özönlöttek a hídon át a tulsó partra. A forgalom irányítására a hidparancsnok olyan utászt keresett, aki tud egy kicsit németül, hogy a németeket útbaigazíthassa. Az egyik utász jelentkezik:

„Zászlós úr, alázatosan jelentem, én tudok németül”.

„Jól van Koltai, maga lesz a forgalomszabályozó”.

Koltai aztán nagy büszkén irányította a forgalmat piros zászlójával.

Magyar bombázó telitalálata egy fűtőházon.

Egy szép napos délelőtt ott állok a hidbejáratnál és figyelem az én utászomat. Éppen egy kilométerhosszú német autósoszlop érkezik. A hídon a tulsó oldalról is jöttek át kocsik és ezért a németeknek várniok kellett. Piroszászlós emberem már messziről intéget a német autóknak, hogy álljanak meg, de azok csak jönnek, mintha soha nem akarnának megállni. Koltai erre odaugrik az első autó elé és nagy mérgesen rákiált a vezetőre:

„Herein!” és dühösen lóbálja a

zászlót. A német meghökken és megáll. Koltai magyaráz még neki valamit, biztosan magyarul, de én nem hallom, mert messze állok, csak látom, hogy a német a vállát vonogatja. Aztán végre szabad lesz az út és Koltai nyájasan intéget a piros zászlóval a németnek:

„Herein!”

Ezt a szót, vagy talán inkább a mozdulatot, már megérti a német és mosolyogva hajt tovább. Koltai pedig fejcsóválva mondja:

„A fene egye meg, ezek még magyarul se tudnak”.

Még ma sem tudom, milyen csodálatos véletlen folytán tanulta meg Koltai éppen ezt az egy szót németül.

A Kárpátok tulsó oldalának hegyeit tapostuk akkor és nagyon úntuk már az örökös konzervhúst. Az utászt azért nem hagyja el a szerencséje és egy meredek hegyoldalban felfelé tartva, egyszerre csak éktelen gágogásra leszünk figyelmesek. Nosza felcsillannak a szemek: libapecsenye van kilátásban. Látom, hogy embereim égnek a vágytól, hogy közelebbről is szemügyre vehessék ezeket a derék állatokat. Kiküldök négy embert, hogy derítsék fel a helyzetet. Kis idő múlva jön vissza az egyik és jelenti, hogy egy csapat gazdátlan libát találtak és bár szemmelláthatólag örülnek, hogy ismét emberek közé kerültek, mégis olyan fűrgék, hogy nem tudják megfogni őket. Nosza rögtön erősítés megy és egy óra múlva sárosan, kimelegedve, félrecsúszott sapkával, sántikálva megjönnek a libavadászok.

„Hát zászlós úr, — mondja az egyik — így még nem bánt el velem libaféle. Még a nadrágom is elhasadt, amíg megfogtam”. És váltig dörmögött magában, hogy hogy fog már most ő szakadt nadrágban harcolni az oroszokkal.

A libákat aztán beraktuk a lovakon lévő málhakosarakba az ácskapcsok, szögek, kötelek, fejszék és egyéb szerzők közé, ahol úgy látszik jól érezték magukat, mert egy hangot se hallattak estig, mikor is elérte őket a libák végzete. De az is lehet, hogy egyszerűen csak meg voltak illetődve, hogy hadifogságba estek.

Csak azt szeretném még tudni, hogy honnan keveredtek el olyan magasra a hegyek közé, távol minden emberlakta helytől?

Az egyik kis falu határában egy táblát találtunk a következő magyar és német szöveggel:

„Marha katonák, német, magyar.”

Embereim első dühükben puskatussal leverték a táblát a kerítésről. Kíváncsi voltam, mit akart jelenteni ez a tábla és elküldtem egy oroszul tudó embert, hogy járjon utána a dolognak. Kiderült, hogy az ott élő lengyelek a visszavonuló orosz katonaság vágómarháit összegyűjtötték és így akarták jelezni azt, hogy ezeket az állatokat a magyar és a német katonák részére őrizték meg. Mindjárt magunkkal is vittünk két éhes borjút, de persze nem éheztek sokáig szegények. De mi sem.

A táblát pedig visszatettük.

A Dnyeszter partján táboroztunk az erdőszélen. Nem messze a táborunktól kanyargott az országút, meredeken fel a hegyoldalba. Veszélyes út volt ez,

éles kanyarjaival és állandóan csúszós a sok nedvességtől, amit a dúsnövényzetű erdő és a folyó közelsége okozott. Sok baleset történt ezen az útszakaszon.

Egy ködös este egy hatalmas német autó csúszott bele az útmenti szakadékba. Elmentünk mi is megnézni, hogy fogják a németek kiemelni az autót. Mire odaértünk, már ott volt két pompás, 10 tonnás Dieselmotoros vontató-

Lenin a porban.

autó. A két vontató kötélre vette a beszakadt autót és húzták előre-hátra, de hiába, mert a mély sárban mindig akkor kezdett csúszni a vontató, mikor a legnagyobb erőt kellett volna kifejtenie. Amíg a németek az autóval küzdöttek, egy magyar, ú. n. Hoffher-vontató jelent meg az úton és türelmesen várakozott, hogy helyet kapjon és tovább mehessen. Felajánlottam a németeknek, hogy a Hoffherrel kihúzom az

autójukat. Ők csak nevettek, ami nem is csoda, hiszen a kis Hoffher játékszernek tűnt fel az ő hatalmas vontatóik mellett. Később aztán már nem nevettek, mikor a Hoffher öt perc alatt úgy kihúzta az árokból az autót, mintha bele sem esett volna.

Azt persze nem látták a németek, hogy élelmes utászaim az éj sötétjében megkötötték a Hoffher első tengelyét egy vastag fához, s így az nem csúszhatott meg a sárban.

K... városában az oroszok nagymennyiségű kézigránátot hagytak a laktanyában, de a biztosítékot már kiszedték belőle s így nemcsak, hogy használhatatlan volt részünkre, de még hozzányúlni is veszélyes, mert a kézigránát így nagyon könnyen felrobbanhat. Nem volt más hátra, mint robbantással megsemmisíteni.

Az üres laktanyára egy öreg tartalékos baka vigyázott, aki már a világháború idején is járt erre és nagy érdeklődéssel nézte a robbantás előkészületeit.

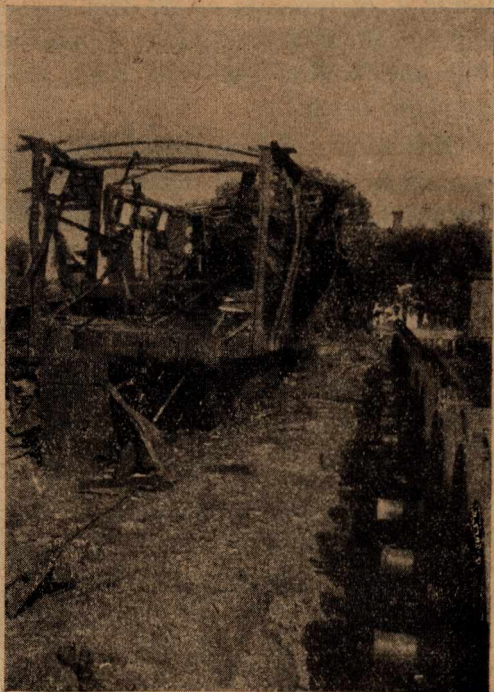
„Zászlós úr, jelentem alássan, vóna itt egy üres ferslóg (láda), borijjuk a hegyibe, akkor nem szól akkorát”.

Hát, gondoltam magamban, ha a hangot nem is befolyásolja, de talán a szilánkok nem repülnek majd olyan messzire. Az embereim még ugratták is az öreget, hogy ugyan mennyiért ülne a tetejibe, de az öreg azt mondta:

„Emmán csak a fiataloknak való”.

A környékbeli házakból és az utcákról mindenkit eltávolítottunk, ami nem ment könnyen, mert egy szót se tudtunk oroszul. Végül is megúnva a sok magyarázkodást, a robbanóanyagot mutogattuk és élénk hadonászással utánoz-

tuk a robbanást. A robbanóanyagot az oroszoktól zsákmányoltuk, volt is ráírva valami, de nem sokat törődtünk vele. Egy orosz asszony nem akart kimenni a házából és váltig erősítette, hogy amit mutattunk neki, az „zupa” (leveskocka) és nem robbanóanyag. Később rájöttünk, hogy a néninek igaza volt, mert csakugyan az volt ráírva, viszont nekünk is igazunk volt, mert

Szétlőtt vasúti kocsi.

mégis felrobbant. A harmadik lehetőséget, hogy levest főzzünk belőle, nem próbáltuk ki.

Aztán megtörtént a robbantás, meg rázta az egész falut. Odajött az öreg baka megnézni az eredményt és csak csóválta a fejét:

„Hát még a ferslógot is szétvitte!!... ”

Dr. Kemény Lajos.

EGY KIS JÓAKARAT*)

Irta: Farkas Zoltán.

A szürkén, vagy éppen feketén gördülő napok egyszer egy évben fényes állomásra érkeznek. Az emberek kiszállnak ezen az állomáson, levetik az útiruhát és ünneplő köntöst húznak testükre-lelkükre. Pár óra hosszat áll csak a vonatjuk, holnap már robognak vagy döcögnek tovább, de ezen az estén mindenki fényt, örömet, szeretetet akar. Örömet szerez, hogy örömet kapjon. Mosolyt ébreszt, hogy benne is mosoly fakadjon.

Itt a gyermekek uralkodnak. Tágra nyíló szemük, csodaváró szivecskéjük, mennyországgal levelező kis kacsójuk dehogy is ütközhetik bele a valóságok durva kőszikláiba! Terülj asztalkává szelidül körülöttük a világ s mennyországgá fényesedik a legnyomorúságosabb viskó is. S a felnőttek, ezek a morc medvék vagy harapós farkasok, maguk is gyermekké vedlenek ezen az állomáson. Örülnek minden kicsiségnek, boldogan játszadoznak gyermekjátékokkal, gyanakvás nélküli gyermekszemmel néznek egymásra és megnyitnak szívükben olyan kamrákat is, amelyeket máskor nehéz lakattal zárnak el mindenki elől...

Ki nem érezte még ennek az estének a varázsát? Minden ablakból fény öm-

* Részlet a szerző most megjelent könyvéből, a „Foglyok angyalá”-ból. *Wrede Matild*, a finn „foglyok angyala” börtönök mélyén kereste Isten elvesztett juhait egy életen keresztül. Csodálatos tapasztalatokban gazdag életéből érdekfeszítő és művészi képsorozatot vetít elénk. Farkas Zoltán könyve. Legszebb karácsonyi ajándék. Rendeljük meg mindnyájan! Ára: 4.— P. Megrendelhető az Evangélikus Családi Lap, 26.294. sz. csekkszámán. Portóköltség 20 fillér.

lik az utcára, minden szobában szentének vagy gyermekkacagás, minden asztalon ajándék és ünnepi kalács, minden családban teljes létszám, kedves vendég és mosolygó jóbarát. Mindenki tartozik valakihez, mindenki szereti egymást, mindenki minden pórúsával lélekzi a meleg otthon áldását. De jó is hogy van karácsony!...

Suomi földjén is kigyúlladtak a karácsonyi fények. Minden kis kunyhó ragyogva szórja szét örömét a fekete éjszakába. Csak egy épület sötét, ott semmit sem tudnak arról, hova érkezett az esztendő vonatja. Gyermekcipőben jár a karácsony, úgy látszik, nem éri fel Kakola magas kilincseit, nem bírja megnyitni a nehéz vasalástól zordon kapukat... Odabent csak a „nagy vas”, „kis vas” láncai csörögnek, csak a fogak csikordulnak, csak a kín és fájdalom hördül, csak az átok, szitok zuhog továbbra is...

A pékműhely táján ugyan akad némi ünnepi mozgolódás. Fehér kenyér kel a dagasztóteknőkben, ami olyan ritka idebe, mint a fehér holló odaki. Ma este tehát fehér kenyeret kap minden rab. Egy kis emlékeztető a külső világ ma esti örömére. De ezzel aztán vége is minden fehérségnek. Nincs fehér kendővel terített ünnepi asztal, nem ragyognak fehér gyertyák a karácsonyfa sötétzöldjén, nem forgolódik körülöttük az örvendező háznép fehér réklije, fehér inge, ragyogó fehérre mosdott ünnepi arca. Fekete, pokolfekete marad köröskörül minden...

Az egyik folyosó végiben fegyörök diskurálnak. Nem ünnepről, nem kara-

csonyfákról, fekete cellák sötét titkairól.

A 127-esben nem soká viszi már Nordstedt. Estére körülbelül kész. Ez kapja még a legjobb karácsonyi ajándékot. Mi más öröme lehetne még szégyenynek? Genyes, bűzös sebeihez senki se mer közeledni. Még a rabkórházba se vitték át, nehogy megfertőzze a szálítókat. Már félig süket, félig vak, amúgy se lehet vele sokat kezdeni. Ott hever, nyomorult féreg, a félig rohadt szalmazsákján s néha bekukucskálnak hozzá, él-e még, vagy jöhetnek a fertőtlenítők?

A 82-esben, Björklundnál, még vezetettebb a helyzet. Dühödt vadként szaladgál a cellájában föl-alá s hatalmas suszterkést forgat veszettül. Lent lopta a műhelyben s nem lehetett tőle elszedni semmiképen. Most aztán, mint a vérszagtól részegült vadállat, rázza a kést, döngtet ajtót-falat s átkozódik, esküszik, hogy estig egy emberérettel kevesebb lesz Kakolában... Nem szűnik, nem szűnik a dühöngése. A fegyőrök fáradtan legyintenek. Ezt is el kell már intézni.

— Hozzátok a matracokat! Falhoz kell szorítani s rá a „nagy vasat”! Lenn a sötétkamrában aztán megjuhászodik.

Hát ez és ehhez hasonló ennek a sötét épületnek belseje szent karácsony estéjén! Hogy tudna ide behatolni békének, örömegek egyetlen sugára is?

Ebben a pillanatban azonban megcsikordul odalent a nagykapu és belép rajta a „Foglyok angyala”. Nem olyan „mennyből az angyal”, akiről az ének szól, de angyal, mert Isten küldte és a családi örömök karácsonyi mennyországát hagyta maga mögött, csakhogy idejöhessen sötétséget oszlatni, örömet hinteni.

Rögtön megkezdi körútját a börtönépületben. Nem volt könnyű séta. Különösen, ha valakinek az együttérzésben olyan mimózaértékenységu a szíve, mint Matildnak, ha valaki annyira magára veszi s hordozza mások baját, mint ő! „Ki beteg, hogy én is beteg ne volnék? Ki botránkozik meg, hogy én is ne égnék?” — kiáltott fel Pál apostol. S Matild életében százszázalékig valósul meg ugyanez. Rövidesen fáradtnak és kimerültnek érzi magát. Szíve is szúró fájdalommal jelzi rokkantságát. De azért ahova belép, ragyogás támad. Felderülnek a keserű, komor ábrázatok, kisértők a vad, kegyetlen arc-barázdák. S a szívekben megfogyan valami a karácsonyi örömhírből...

Most odaér Björklundhoz. A fegyőrök matracokkal, láncokkal felfegyverkezve éppen betörni készülnek a dühöngő vadállat barlangjába. Matild az utolsó pillanatban érkezik. Elállja a cella ajtaját:

— Nem, nem engedem! Legalább a szentestén ne vigyenek senkit sötétkamrába! Majd én bemegegyek hozzá.

Némi vonakodás után belenyugodnak s megnyitják Matildnak az ajtót. Matild már az ajtónyíláskor kezdi:

— Ne féljen, Björklund, én vagyok!

— És a többi? Vigyázzanak a bőrükre, mert mind agyonverem!

— Nyugodjék meg, nem jön utánam senki. De mi baj? Mi történt magával, Björklund?

— Mi? — ordítja fenyegető késvillogtatás közben. Megesküdtem, hogy ma még belemártom ezt valakibe.

— Na, azt nem gondolja komolyan. Hisz ma van *karácsonyeste!* Ilyenkor nem lehet vért ontani, emberérettet kioltani! Sőt ellenkezőleg! Ma életet nyerhet mindenki! Igaz, örök, új életet

Krisztus által... No, adja szépen ide azt a gyilkot!

— Azt nem! — lép hátrább ijedten, mintha nem is egy liliomgyenge női kéz nyúlna a kése után. — Éppen Magától hallottam, hogy az adott szót minden áron meg kell tartani. Már pedig én megesküdtem, hogy ezt a kést ki nem engedem a markomból, amíg vér nem csurrant a nyomán!

— Nem, azt nem lehet... — húzódik mindig hátrább.

— Tudom, nem teheti az *adott szava* miatt... — megy hozzá Matild mindig közelebb. — De ha a kést elvinném Magától, akkor már nem szegné meg a szavát!

— Az igaz, de...

— Na, mutassa az öklét, hadd próbálom!

— Nem, nem engedem! Legalább a szentestén ne vigyenek senkit sötét kamrába! Majd én bemegyek hozzá.

— Megható, hogy ilyen komolyan veszi tanításomat és adott szavát minden körülmények között meg akarja tartani. Ez igazán szép. De gondoljon arra is, hogy itt a *szenteste!* Mindenkitől kaptam már karácsonyi ajándékot. A pékmestertől fehér cipót, a többiek-től szaloncukrot, sőt piros almát is. Mi lenne, ha Maga meg ideadná karácsonyi ajándékul ezt a kést?

A fogoly elcsendesedett Matild beszéde alatt. Már nem ordít, nem hadonász a villogó késsel, de Matild javaslatát nem fogadja el.

Björklund önkéntelen is odanyújtja a suszterkést szorongató hatalmas jobbkezét. Matild nekiáll és kezdi feszegetni a durva ujjakat, mint ahogy a kisgyermek szokták a felnőtteket. Ha egyet — persze a tulajdonosa jóvoltából — sikerült kifeszíteni, másikhoz kezd. De mire az is sikerült, addigra az előzőt már újra becsukta.

— Hohó, így nem ér! — kiált rá Matild gyermekes izgaolmmal. — Amelyiket kinyitottam, azt nem szabad újra becsukni! Akkor sohse leszek kész! Nem bánom, újra kezdem, de csak így.

A fogoly arcán könnyű mosoly fut át, mikor Matild újabb heves támadásra indul becsukott ujjai ellen. Tiszta gyermekjáték. De régen játszottta ezt utoljára! De hát ma karácsonyeste van...

Matild még a nyelve hegyét is kidugja a nagy küzdelemben.

— Így. Egy, kettő, három... Mind megvan. Úgy, most ide a késsel! Én vettem el, nem Maga adta ide. A szótartáson nem esett hiba.

A fogoly kurtán felnevet:

— Hát egy kis jóakarattal...

De az ilyen „kis jóakaraton” mennyi minden fordul! Karácsony is a „jóakarató embereké...” Matild már ott ül Björklund mellett a priccsen és vidám hangulatban beszél erről a „karácsonyi jóakaratról”. Mikor búcsúzik, az előbbi vadállat helyett egy elérzékenyült kisgyermek szorongatja a kezét.

Odakünn kezébe nyomja a suszterkést az egyik várakozó fegyőrnek, aztán hízeglő gyermekhangon kezdi:

— Ugye, nem tesz jelentést az egész késügyről? Igerje meg karácsony kedvéért! Björklund különben is más ember lesz mostantól kezdve. Megígérte nekem. Már pedig az adott szavát megtartja. Most is csak azért nem akarta ideadni a kést, mert megfogadta magában, hogy ingyen ki nem adja a kezéből. Így kénytelen voltam „elvenni tőle”.

A fegyőr jóindulatúan mosolyog. Björklund új emberré létele és szótartása iránt ugyan eléggé támas még s egy kis sötétkamrárt mindezek ellenére se sajnálna tőle, de hát szenteste van, mint Matild kisasszony mondja... Meg nekik is jobb, hogy nem kell most ilyesmivel bajlódni.

Matild pedig megy tovább. Cellárol cellára. Mindenütt „áldott karácsonyt”

kíván s a jókívánságot mindenütt viszonozzák:

— Matild kisasszonynak is!

Ma este még a legistentelenebb, legkonokabb is így búcsúzik tőle:

— Isten fizesse meg a jóságát!

Körútja végeztével a börtönigazgató lakásán várja egy kis szoba. Az asztalon ott fekszik már a fehér cipő, meg a többi ajándék. Matild fáradtan támaszkodik az ablakfélfának. Künn a városban fénybe öltözött már minden ablak. Ezer meg ezer karácsonyfa alatt aprók és nagyok ezrei örvendeznek. Ezer puha fészek, ezer meleg otthon...

Csak ő áll sötétben meg ez az ormótlan épület...

De csak kívülről! Ha befelé néz, mint megannyi karácsonyi gyertya gyullad ki a délután sok-sok emléke. S ha valaki belenézhetne a sötétben ülő rabok szívébe, ott is mennyi fényt, meleget találna. A karácsonyi örömhír talán sehol a világon nem gyujtott annyi világosságot, mint ezen az estén ebben a sötét épületben!...

Éhes volt, fáradt és beteg, a honvágy is meggyötörte s mégis azt mondta még évtizedek múlva is, ez volt a legáldottabb karácsonyestéje.

Pontversenyünk állása (bibliai):

Boytha György 16, Berkes István 10, Csekme Pál 19, Dömötör Tibor 10, Fábry György 10, Fábry László 10, Gécs Mária 19, Hegedűs László 18, Hidasy Endre 10, Jankó Miklós 7, Kasper Egon 18, Lefkóvics Frigyes 10, Macher Frigyes 10, Markovics Pál 10, Mayerik Károly 10, Móritz Péter 19, Szepes Iván 9, Szokolay Mihály 10, Takács Sándor 9, Tóth István 16, Török Alajos Pál 18, Träger Herbert 9, Urban-csok Sándor 10, Valent Béla 19, Vidolovics Károly 6.

A XX. század alkímista műhelye

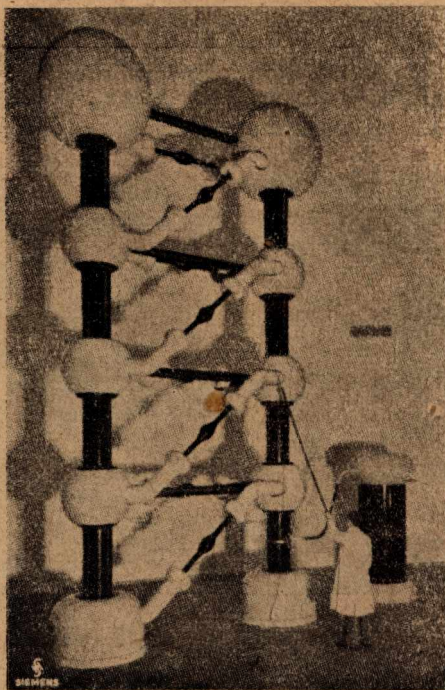
A művészi képzelet teremti meg a műalkotás minden fajtát. Nélküle nem folyik vers a költő tollából, nem elevednek meg a márvány a szobrász véssője alatt, nem zengik orgonasípok Isten dicséretét. A művészi képzeletnek szárnyakat az érzések adnak: minél tisztább és mélyebb az érzés, annál magasztosabb a képzelet alkotása.

De nemcsak az érzellemmel párosult képzeletnek van teremtő ereje. A tárgyilagos, hideg tudomány sem nélkülözheti a képzelet működését. Tudományos képzelet nélkül nem volna Pythagoras-tétel, nem zúgna repülőgép a felhők fölött, nem mentené meg diftéria-szérum ezernyi gyermek életét.

Művészet és tudomány egyaránt rászorulnak a képzelet erejére. De nagy különbség van művészi és tudományos képzelet között. A művészi képzelet csapongását úgyszólván semmi sem korlátozza. Ennek kellemetlen oldalát elég gyakran tapasztalhatjuk, pl. egy disszonáns zenedarab hallgatásakor, vagy egy ultramodern festmény szemlélésekor. Ellenben a tudományos képzelet sohasem lépheti át azokat a szilárd határokat, amelyeket a megdönt-hetetlen alapigazságok vagy a tapasztalat tényei állítanak elébe. Ha mégis megteszi, ha elhagyja a tapasztalati tények biztos talaját, akkor a szabadjára engedett fantázia ingoványában elérhetetlen lidércek után futhat csupán, de eredményeket nem érhet el soha.

Így jártak a középkor alkímistái. Megfelelő tapasztalati tények ismerete nélkül, pusztán képzeletszülte módszerekkel akartak ólomból aranyat csinálni. Nem tagadható, hogy vaktában törtéző tapogatózásaik közben a véletlen sok érdekes felfedezésre vezette őket, de tulajdonképeni céljukat nem hogy el nem érték, de a megközelítés küszöbéhez sem jutottak. Ma már a szükséges kémiai, fizikai tapasztalatok birtokában tudjuk, hogy „a dicső eredmény, mely nemességet visz át a szürke

érche” nem azért maradt el, mert „elházták a nedves tüzet, száraz vizet” (Madách), hanem azért, mert a tudományos képzelet helyett a misztikus, titokzatos elképzelések csalóka játékára bízták magukat.

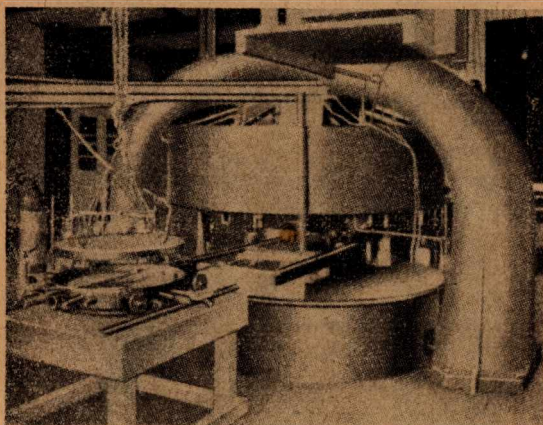

Feszültség-generátor.

Miért nem sikerülhetett egyáltalában a középkor alkímistájának az arany-csinálás ólomból? Tudjuk, hogy ez elvben nem lehetetlen. Azonban az alkímisták próbálkozásai hasonlítanak ahhoz, mintha valaki betónerődöt rugós puskával akarna szétrobbantani.

A kémiai elemek atómjai atómmagból és ezt körülvevő elektronrajból állanak. Az elektronok megbolygatásához, összetartásuk megbontásához már párszáz, legfeljebb párezer fokos hőmérséklet, vagy ennek megfelelő energia elegendő, de ezzel még csak vegyületeket bonthatunk, vagy elemeket

vegyületekké egyesíthetünk, de szó sem lehet maguknak az elemeknek átalakításáról. Ehhez az kellene, hogy magához az atómmaghoz férközzünk hozzá és azt bontsuk szét, változtassuk meg, mert az elemek éppen atómmagjuk összetételében, szerkezetében különböznek egymástól. De hogy magát az atómmagot megtámadjuk, ahhoz körülbelül 80 millió fokos hőmérséklet volna szükséges. Nemcsak hogy az alkímisták az ő fűjtatós kemencéikkel, olvasztótegleyeikkel nem közelíthették meg ezt a hőmérsékletet, hanem még a modern fizikai laboratórium sem érte el ter-

Cyclotron.

mészetesen ezt az elképzelhetetlen forróságot, amely csak a csillagok, napok belsejében izzik. Ott a atómmagok is alkotórészeikre hullanak szét és csak a „hidegebb” külső övekben állanak össze ezek az alkotórészek a különböző elemek atómmagjaivá.

A XX. század alkímistáinak tehát eszük ágában sincs az, hogy hevítéssel próbálják meg az elemek átalakítását. Más úton igyekeznek nagy „meleget”, nagy energiát belevinni az atómmagba. Még pedig úgy, hogy az atómmagot nagy sebességű, nagy energiájú atómmag-töredékekkel bombázzák. Különböző szerkezeteket gondoltak ki arra, hogy ezeknek a parányi lövedékeknek a fényével egyenlő nagyságrendű sebességeket adjanak. A feszültség-generátorokkal

többmillió voltos feszültségeket teremtenek, melyeknek erőtere a részecskéket a kívánt sebességre gyorsítja fel. A cyclotronok erős mágneses térben hajtják körbe őket, amíg ugyanezt a sebességet elérik. Képeink csupán ezeknek a szerkezeteknek külsejéről és méreteiről óhajtanak fogalmat nyújtani, magyarázatukra itt nem térhetünk ki.

Ha most azt kérdezzük: közelebb vittek-e ezek a szerkezetek az alkímisták álmainak megvalósításához? erre először is a leghatározottabban azt feleljük, hogy a modern alkímista célja nem az aranycsinálás. Egyáltalában a tudományos kutatás célja nem elsősorban az, hogy eredményét aprópénzre váltsa fel. Első célja az igazság keresése, új tudományos felfedezések elérése, Isten teremtett világának megismerése, megértése. További célja az volna, hogy a kutatások közben adódó gyakorlati eredményeket az emberiség boldogítására használja fel. Hogy ez egyelőre nem egészen így van, arról a tudomány nem tehet. Ami különlegesen az aranycsinálást illeti, igenis lehet pl. higanyt arannyá alakítani, mint ahogyan lehetséges egyéb atómalakításokat is elvégezni. De az ilyen módon átalakított és keletkező mennyiségek olyan csekélyek, hogy ezeket csak egészen különleges eljárásokkal lehet kimutatni. Attól még igen messze vagyunk, hogy szemétből kilószámra gyártsunk aranyat, vagy más, még értékesebb anyagot. Ki.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Mayerik Károly. Örülök, hogy jelentkeztél. Magam is úgy gondoltam, a tavalyi fel nem használt diákesetek töled valók. Az írás a tiedhez hasonlít. Ezek is jönnek majd.

E. O., Pestszenterzsébet. Beküldött verseid még nem közölhetők. Látom, hogy a lelked tele van szép gondolatokkal, nemes érzésekkel, de azokat még nem tudod élvezhetően formába önteni. Olvass jó költőket és írogass tovább.

Rajna I. Az előbbi üzenet neked is szól.

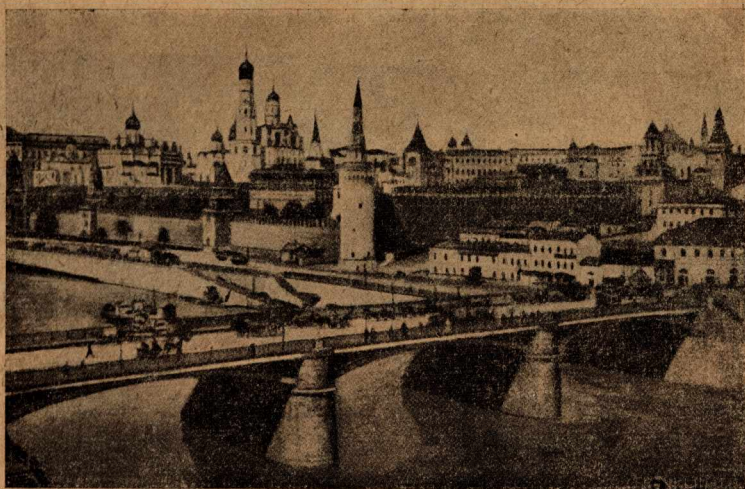
A modern mozgóháború madártávlatból

(A bekerítés, mint közvetlen hadászati cél)

(MN) Boldog gyermekkorunkban valamikor még úgy képzeltük el a háborút, hogy a hadsereg szépen csatasorban áll, ember ember mellett és az első sor mögött ugyanolyan elrendezésben újabb sorok helyezkednek el, majd az egész sereg közös vezényszóra megindul az ellenség felé. A világháború, ha nem is ebben a leegyszerűsített formában, bizonyos fokig még megfelelt

elől harcoló csapatok hátában zsákok képződtek, melyeket gyűrű alakú arcvonal vett körül és e gyűrűk mögött, sokszor még a gyűrűk egész sorában hullámozott a csata.

Keleten, Oroszországban, szinte végtelen területen folyik Európa közös harca a nyugati kultúra megmentéséért, az emberek sok milliója és a hadigépeknek soha nem látott tömege áll

Moszkva. A Kreml.

ennek az elképzelésnek, mert a front valóban többé-kevésbé összefüggő vonalat alkotott. Elöl az ellenség — hátul a hadtápvonal, ezt a harcteret valóban nem volt nehéz áttekinteni.

A mai *mozgóháború* azonban már a nyugati csatákban is olyan képet mutatott, amely a beavatatlanra csak a zűrzavar benyomását kelthette. Az elől és hátul körvonalai elmosódtak. Gyakran egyszerre tombolt a harc elől és hátul, jobbra és balra; elől a páncélosok, hátul a gyalogság harcolt. Az

egymással szemben. Itt természetesen még sokkal nagyobbak látszik a zűrzavar.

Ha azonban az óriási csatateret felülről, madártávlatból áttekinthetnénk, különböző kisebb és nagyobb gyűrűalakú frontokat különböztethetnénk meg. Ha összefüggő egységben láthatnánk azokat az eseményeket, amelyekről a hadijelentések is csak elszigetelt részletekben emlékeznek meg, csodálkozva fedeznénk fel a megsemmisítő akciók, bekerítések, áttörések, átfésülé-

sek, felgöngyölítések tömkelegéből kibontakozó tervszerűséget, céltudatosságot.

Az egyes ember, aki mondjuk mint páncélos vagy összekötő vesz részt a hadműveletekben, természetesen nem hanem oldalt és hátul is folyik, hogy mialatt harcolva tör elő keletre, a háta látja a nagy összefüggést, amely csak a hadvezetőség titka, nem látja azokat a fonalakat, amelyek az egyes akciókat

nyomuló páncélos erők gyakran a nagyobb ellenállási fészkeket is egyszerűen elkerülik és a nyomukban özönlő gyalogságra bízzák, mely az utánpótlási vonalaitól elvágott és mozgási szabadságuktól megfosztott ellenséges csoportokat lassankint minden oldalról körülveszi és maradéktalanul megsemmisíti. Ezek a körülzárt ellenállási fészkek néha a front mögött nagy mélységben, nem egy esetben ötven-száz

Orosz falu.

szervesen összefűzik. Bizony, nem egy esetben kényelmetlen érzéssel kell felfedeznie, hogy a harc nemcsak elől, mögött új front képződött, ahol bajtársai nyugat felé vonulva küzdenek. E helyzet azonban az ellenfelet is könnyen megzavarhatja. Még emlékezhetünk az angol sajtónak arra a megállapítására, hogy nem lehet tudni, hogy a németek kerítették-e be az oroszokat, vagy az oroszok a németeket. Nos, lehetséges, hogy az angolok és az oroszok ezt nem tudták, az azóta közölt német beszámolóik alapján azonban már világos, hogy a német hadvezetőség nagyon is jól tudta, melyik a bekerített fél.

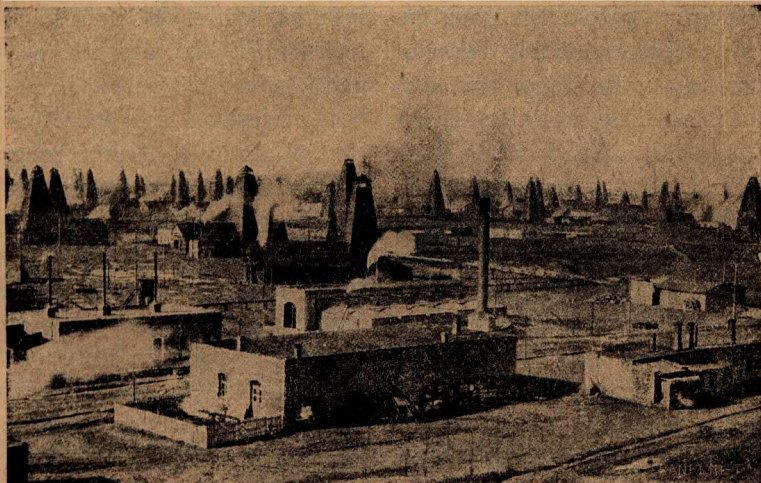
Mint már nyugaton is történt, az elő-

kilométerre vívják kilátástalan harckat, melynek hadászati szempontból nincsen semmi jelentősége sem. Ellenállásukat rendszerint csak a teljes tájékozatlanságból fakadó remény táplálja.

Ami most ott a végtelen orosz síkságon, a világtörténelem legnagyobb csatájában történik, azt valóban nem is tekintheti át más, mint a minden szálát mozgató hadvezetőség. Véletlen épúgy nincsen itt, mint a sakkasztalán. Nemcsak lépés lépésre következik, hanem minden lépés szerves összefüggésben van a másikkal és az előzővel. Mint a legérzékenyebb szeizmográf, felel a hadvezetőség az ellenség minden nyomására, tudja, hogy hol kisebb, hol nagyobb ez, ha valahol veszedel-

mesnek látja, erősítéseket vezérel oda, ahol pedig gyengeséget tapasztal, új ékeket küld előre és hirtelen új zsákok és gyűrűk körvonalai bontakoznak ki, óriási menetszlopok indulnak útra,

leoni időkben vagy a világháborúban megmentette, a modern mozgóháború irányítói nem követik el: az orosz tömegeket nem hátrább göngyölitik a végtelen csatatéren, hanem könyörte-

Petróleumkutak a Kaukázusban.

jobbra és balra, s újból meg újból új karok ölelik körül az ellenséget. A zürzavaros összevisszaság, az áttekinthetetlen mozgalmasság mögött pontos tervek húzódnak meg, amelyeknek egy a célja: a tökéletes megsemmisítés. Azt a hibát, mely Oroszországot a napo-

len támadólendülettel darabokra szagatják és gyorsan, egymást követő részletekben kikapcsolják a nagy mérkőzésből. Sztalinnak már nem lesz ideje, sem embreanyaga, sem hadfelszerelése ahhoz, hogy az Ural vidékén új Sztalin-vonalat építtethessen. (dr. n. l.)

Kezedben Alkotó

Ti csillagok: virágok Ég mezőin —
szivárványfény felhők szemöldökén —
árnyék, mely félve törpültél mögém —
töprengő lelkem-szárnyaló erőim —

te, lég felett sugárzó tiszta éther —
miket bölcsék alkottak: rendszerek —
és játékok, melyekkel a gyerek
bibelődött, mint bölcs a rendszerével:

Ó, minden, minden, mi időbe, térbe
évezredét, vagy perceit leélte,
a sok kiégő légi s földgolyó:

egyszer mi mind, kezedben, sűrű sorba
pihenünk majd szelíden elomolva,
s mint egy-testvért áldasz meg: Alkotó!

Kutas Kálmán.

Mutatvány a szerzőnek most megjelent *Kezedben Alkotó* című kötetéből.

Új korszak kezdődik labdarúgóink zürichi győzelmével . . .

Végre sikerült. Bizony nagy meglepetés, mert már szinte elszoktunk tőle. Nem kényeztettek el minket a válogatott labdarugócsapatok, egymásután szenvedték el a legmeglepőbb vereségeket is. Már úgy volt, hogy egy-egy döntetlennek is örülni kellett . . . És most végre sikerült. Az oroszlanbarlangban győztek a magyar fiúk. Ott érték el győzelmüket, ahol eddig még egy alkalommal sem sikerült győztesként elhagyni a pályát. Zürich sem volt hozzászokva ahhoz, hogy a magyarok ott győzzenek. És most itt a meglepetés. A magyar fiúk olyan nagy erőbedobással játszottak, hogy maguk a svájciak is sokszor elfelejtettek szurkolni fiaiknak. Annyira meglepte őket a magyarok szép játéka.

A mérkőzésről külön sokat nem akarunk írni, mert annak lefolyását a sportkedvelők hallgatták a rádióban és bizonyára olvasták is a szaksajtóban. Talán csak ennyit: Az első gólt az első félidő 45. percében Kovács I. szerezte, gyönyörű akció után. A másodikat pedig a második félidő 29. percében Olajkár II. lőtte, irtózatos erejű szabadrugásából. A svájciak gólját Monnard szerezte, nem sokkal a második magyar gól után.

Látjuk a csapatösszeállításból (Tóth I. — Olajkár II., Kispéter — Baróti, Szűcs, Dudás — Kincses, Kovács I., Sárvári, Bodola, Tóth III.), hogy a régi „nagy nevek” mind kimaradtak. Szinte csupa új játékos kapott helyet a válogatott csapatban. Olyanok kerültek bele, akik mind egy nézetet vallanak és így teljes összhang uralkodik közöttük. Ez pedig már majdnem biztos győzel-

met jelent . . . Ez a helyes. Nem kell ehhez különösebb tudás. Csak egy kis bátorság kell hozzá. Nem kell félni, mi lesz, ha a „nevek” nem kerülnek a névsorba. Inkább játsszék egy-egy gyengébb képességű játékos, de illeszkedjék bele teljesen a csapatba. Ne legyen külön véleménye. Akkor megy minden a maga rendes megszokott módján. Tudniillik — győzünk.

Szomorú, hogy mi, a labdarugás mesterei, annyi vereséget voltunk kénytelenek elszenvedni hosszú éveken át. A mestert majdnem minden tanítványa felülmúlta. Egyáltalán nem respektálta, hanem egy párszor alaposan helybe is hagyta.

Ez természetes is. Ők igyekeztek fejlődni, minden újat, hasznosat átvenni. Mi pedig — topogtunk egyhelyben. De ha csak topogtunk volna — szóltanul. Nem! Gúnyt űztünk a haladókból.

A varrógép feltalálóját, amikor ördögös masináját bemutatta, a szabók agyon akarták verni, mert azt tartották, hogy találmányával el fogják veszíteni kenyerüket. És mi lett a vége. Ma nincsen szabóműhely varrógép nélkül. És mégis mennyi szabó él jól.

A „WM” rendszernek is igen sok el-lensége van még most is. Úgy a játékosok, mint a „szakértők” között. Ez azonban még nem volna baj. A baj ott kezdődik, hogy nem hagyják nyugodtan dolgozni az ellentáborban levőket és mindenáron meg akarják őket „téríteni”. Tették ezt — és teszik még most is — suttogó propagandával és hangos dobszóval.

Így volt azután, hogy a régi válogatottba bekerült mindig egy-két kiváló-

ság — tudás nélkül. Olyanok is, akik ellenlábasai voltak az új rendszernek. Gondolhatjuk, ezek mennyire az egység mellett dolgoztak. Volt közöttük olyan kiválóság is, aki meg mert kérdezni a portyavezetőt, mi lesz az ő elveivel, ha az új rendszer mellett véletlenül győzni találna a magyar válogatott. Így azután nem is következhetett más, mint kudarcs és újból csak kudarc!

Végül is azonban hozzá mertek nyulni erélyes kézzel a dologhoz. Késsel kivágták az idegen elemeket. Mert akik egyéni érdekeiket nem tudják a csapat érdekének alárendelni, — nem valók válogatott csapatba. Véleményünk szerint ilyeneknek még akkor sincs ott a helyük, ha mégolyan kiválók

is és mégolyan nagy nevük is van...

Tehát üdvözljük válogatottunk zürichi győzelmét egy szebb kor kezdeteként. Egy igazi nyílt, magyaros időszak felébredéseként. Reméljük, a győzelem eloszlatja a kétkedők minden irigységét. Belátják, hogy az új rendszer nem ellenük irányul, hanem az egyetemes magyar labdarugósporthoz szolgálja. Dolgozhatnak a régi rendszer mellett, de ne bántsák azokat, akik modern felfogásuk mellett — szebb eredményeket tudnak elérni.

Reméljük, a labdarugó szabóműhelyekben is hamarosan mindenütt meg lesznek a barátai a — varrógépnek...

kisbé.

Csendes olvasgatás.

Mórítz Sándor fametszete.

Hadijelentések a tanár-diákrontról

Valahol Magyarországon.

Ősszel, amikor a hosszas esők hullnak,
A tengeri harcok szintén kiújulnak.
Gyorsnászádok szállnak vízre az öbölből
S nehéz csatahajók leszállnak az öblől.
Félig elsüllyednek a vízre leszálltan,
Ám villog a nevük: Latin nyelvtan, Számtan.
De mért a Földrajzot szánták éppen jónak
Röpülők számára nagy anyahajónak?
Ott úszik a flotta felfejlődve szépen
A nagy pocsolyában az udvar közepén.
Hogy ha egy távcsővel megfigyeljük jobban,
Látjuk, hogy egy bomba éppen köztük robban.
Az egyik kis hajó meg is inog tőle,
És pocsolyaalattjáró lesz belőle.
A többi még úszik, szeretne elhúzni,
De folyton bombázza a sok stuka-csuzli.
És amíg felülről hull-hull a sok bomba,
Oldalról torpedók jönnek alattomba,
Kis kövek, fél téglák víz színén rohannak
S ha hajót találnak, tüstént vége annak.
Elmerül teljesen egy sem lesz nyomorék
S mint a költő mondja, marad a buborék.
Egyenlőtlen a harc, azt el kell ismerni,
Nincs ágyú a hajón és nem tud tüzelni.
Ám a fő-stukázók örömét is értjük:
Minek az a sok könyv. Bizony nem kár értük!

Közli: Telek.

— ... Tudod — mondja Kati — nem jól van az, hogy a táncvizsgát szombatra teszik. Persze, azért van, hogy másnap kipihenhessük magunkat. Én szerintem, sokkal egyszerűbb és jobb lenne szerdára tenni s csütörtökre adjon az igazgató úr szünetet.

— Igazad van — vág közbe Juci —, de azért téged nem féltetek. Elintézed te a szünetet az igazgató úr nélkül is. Hiszen most sem jöttél utána még kedden sem iskolába. Bizonyosan nagyon elláradtál a táncosod szórakoztatásában, mert, amint én láttam, hallgatott egész idő alatt, mint egy karthausi szerzetes.

— Az enyém se igen beszélt — szól Marika. — Valószínűleg az aznapi intőkonferenciára gondolt s rossz sejtelmek lehettek. Csak egyszer szólt meg s azt kérdezte: értém-e az ablativus abszolútust, mert ő érti és szívesen megmagyarázza. Köszönöm, mondtam neki, én is jól értem, mert mindig az algebra volt a kedves tantárgyam. Mi volt veled tegnapi nemed órán, Kati?

— Semmi különös. Véletlenül egy-két színészarképet hoztam magammal s azt nézegettük Mártával. Olyan unalmas az a germán mitológia. Ha kíváncsi vagyok rá, elmegyek az Operába, ott sokkal érdekesebb, mikor Parsifal nem tud választani Tosca és Turandot között. Hát, mondom, éppen a képeket nézegettük, mikor felszólított a néni. Én persze, gyorsan lesepertem valamennyit a pad alá, s vártam nyugodtan a nénit. Éppen odaért hozzám, mikor észreveszem, hogy Szilassy arcképe a padon maradt. Azt kobozta el tőlem a néni, miközben nagyon csóválta a fejét. Persze, azt hitte, hogy valami gimnázistának az arcképe. Nem ismeri Szilassyt, úgy látzik, nem jár klasszikus darabokba.

— Nekem autogrammom is van tőle —

mondja Juci. — A multkor cseréltem egy ötbéstől egy Karády autogrammért. Tudod, én már unom Karádyt, a frizurámat is megváltoztatom.

— Én csak férfiszínész autogrammot gyűjtök — árulja el Marika. — A nők nem érdekelnek. Van már 43 darab s nincs igaza Gizinek, hogy hét hamisított. Nem tudjátok, miért mondja az énektanár úr, hogy a Kis kacska nem komoly zene? Hát mi komoly, ha az nem? Nem írt olyant Beethoven sem...

KÖNYVISMERTETÉS

Kutas Kálmán : Kezedben Alkotó

Evangélikus magyar költőink száma nem nagy. A kevesekről tudomást szerezni illő kötelességünk. Sokak előtt bizonyára nem ismeretlen Kutas Kálmán, kinek legújabb kötete felekezeti határon túl is gazdagítja a magyar irodalmat.

Művében három összefoglaló cím alá tagolódnak a költemények. Legmelegebbek azok, amelyekben a magyar és finn nép sorsáról énekel. A mai háborús világban önkéntelenül a hazafias érzés verses visszhangja ragad meg elsőnek. A költő Igazságra, Békére, Szépségre, erre a „három lelki testvérré” vágyik. A poéta titkának, a dallamnak éreztetésére is van ereje. Rövid pár szóba öntött mondataiban nincs semmi homály: megvan bennük a szent harmónia, amelyet a költő keres. Mély tisztelője az alkotás hőroszainak, akikben az Isten-ség hordozóit látja. A mulandó földi létnél nem áll meg, hanem messziről nézve az összefüggéseket, fölébe emeli annak a világletket, a mulandóságban meglátja a halhatatlant és Istenben lel végső megnyugvást. Istennek, az Alkotónak kezében pihen meg mélységes hittel.

A földi pályán találkozik a költő az idővel, belepillantunk így a költő életébe. Most eszmélünk fel, hogy lelkészavatásának 30-ik évfordulóján jelentek meg a versek: az ifjúság és a javakorba ért férfi ellentéte szól hozzánk. De nem bánatos a hangja, nem a multat fájlalja, hanem hittel néz előre.

A harmadik rész epigrammaszerű felvillanásai után bemutatkozik a költő, mint műfordító: Angelus Silesiust, a XVII. sz. legnépszerűbb német misztikusát szólaltatja meg magyarul, igen jól sikerült tolmácsolásban.

A magyar irodalomból Madách van a költőhöz legközelebb. Szinte új színt ír négy szonettben „Az ember tragédiájá”-hoz. Amiben pedig Katona Józsefet megfürösztö, mi is szívesen kívánjuk neki: Hir és dicsőség övezze!

Szeretettel ajánljuk az értékes kötetet olvasóink figyelmébe. Megrendelhető a szerzőnél, Szombathelyen.

A világ legújyszerűbb térképe Arizona állam kormányzóságának a birtokában van. A térkép csupa egymasmellé rakott fényképből áll. Repülőgépről, 3000 méter magasságból készítették ezeket a képeket. A térképen rajta van az állam egész területe. Minden egyes kép kb. 30 négyzetkilométernyi terepet ábrázol és olyan éles, hogy négyszeres nagyítású üveggel még a homokba süppedő emberi lábnyomok is felismerhetők rajta. Az érdekes térképezést négy pilóta végezte és az apró részletek összerakása egy évnél hosszabb ideig tartott.

A marosvásárhelyi templom egyik gótikus kapuja felett egy 15. századbeli festményt fedeztek fel, amely Krisztus megostoroztatását ábrázolja. A régi magyar művész a kép jobb oldalán a magyar címert, a baloldalán pedig a képzőművészek címerét festette meg. Annak ellenére, hogy a kép több évszázadon át a vakolat alatt maradt, színei és rajza is viszonylag jó állapotban vannak.

Fekete virágokat nemcsak a növénytenyésztők szeszélye tud előállítani, hanem vadontermő fekete virágok is vannak. Kínában és Hátsó-Indiában elterjedt két növény szurok-fekete virágokat hoz.

A mostanában annyira divatos **gyümölcs-gyógyimódot** már a görögök és rómaiak is ismerték. A szőlőgyógyimódot már Hippokrates, Plinius és Galenos is nagyon ajánlotta.

A tudomány nem kevesebb, mint **85.000 csak nagyítóval látható növényi szervet** tart számon. Ezek közül egymagában 60.000 a gombák közül kerül ki.

A newyorki városi múzeum ritka állatot kapott ajándékba a Galapagos-szigetéről. Az állat az ú. n. tengeri gyík, amelyet először Borbo természettudós írt le. A 120 cm hosszú gyík az őskori saurusokkal lehet rokonságban. Hátán hatalmas taraj húzódik végig, ereje rendkívül nagy. Ha üldözik, sziklahasadékba

rejtőzik és annyira felfúvódik, hogy lehetetlen onnan kihúzni. Az óriási tengeri gyíkot még tudományos körökben is alig ismerik és csupán tengerészek akadtak rá egy-egy példányra nagyritkán.

A **tapír** Dél-Amerikában az utóbbi években háziállattá vált, mégpedig úgyszólván önkéntesen. Az emberekhez lassanként annyira hozzászokott, hogy házaikat felkereste, csatlakozott a vándorokhoz és végül a teherhordás ellen sem tiltakozott. Mint háziállat, a főtt ételhez is hozzászokott.

A **papagáj** az egyetlen madár, amely nem csőrével nyúl tápláléka után, hanem karmival veszi magához eledelét.

A világ legnagyobb drágakövé, egy 45 kilogramm súlyú fehér topázt, a chicagói Field-múzeumban őrzik. A topázból 200.000 gyűrű lehetne készíteni.

Az ételmiszeradagolás nem a mai időkben sújtja először az emberiséget, mert az **élelmiszerjegy háromezeréves** multra tekinthet vissza. A történelem feljegyzései szerint a kínaiak alkalmazták először 1111-ben Krisztus születése előtt. Kína akkor hosszantartó háborúskodást folytatott, amelyet a Jin- és Tsu-uralkodóház közötti ellentétek idéztek fel és a háború, valamint az áradások következtében az ország élelmiszerkészlete annyira megcsappant, hogy a lakosság ellátását komoly veszedelem fenyegette. Fah, a győzedelmes Tsu-uralkodóház császára elrendelte, hogy a meglevő készleteket arányosan osszák szét a lakosság között. Az élelmiszerjegy egy selyemszalag volt és ha tulajdonosa megkapta a rája eső élelmiszeradagot, levágtak belőle megfelelő darabot.

A legmagasabb fajsúlyú anyag (22.66) az iridium. Olvadási foka 2360 Celsius-foknál van. A platinacsoportbeli fémekhez tartozik, 70—75 százalékos platinaötvözetéből töltőtollhegyet készítenek.

P. F.

BÉKE

Írta: Csukly László, az aszódi ev. gimn. VI. oszt. tanulója.

— Pályázatunkon harmadik díjat nyert. —

Az Úr Jézus már készülődött a földre. Szelíd, fehérruhás angyalkái már tiszta fehérséget varázsoltak a mezőre. Nem volt fényesség, nem volt piszkos nyomorúság, csak csodálatos fehérség mindenütt. És csend volt.

Künn a pusztán most mégis olyan furcsa ez a nagy csend. Szinte csodálkozik az ember, hogy még ebből a nagy csendből is felérkezik az égbe a gyermekek kérése. Ide a hegyek közé is eljön a kis Jézus.

Pedig el kell jönnie. Ő nem engedheti, hogy a szent estén sírás legyen. Már pedig, ha nem jönne el, akkor az én bogárfekete szemű kis húgocskám ugyancsak nagy zokogást rendezne. Mert hát ő is kitétte sajátkezűleg írott levelét az ablakba.

Benne volt abban a levélben kicsiny gyermeklelkének minden óhaja, minden vágya. S bár titkos írását földi halandó el nem olvashatja, az égi angyalkák minden biztonnyal kitalálják a kérését.

Mivel történetesen a Jézuskának szánt levél az én gyarló kezemen sikkadt el, így hát én is egy kis részese lettem a kis Jézus nagy munkájának. Hogy tisztemet teljesísem, elindultam ki a hegyek közé, fenyőt keresni.

Olyan szép magasat, amelyik a szobában a padlótól fel egészen a mennyezetig ér.

Kinn valami sajgó fájdalom markolt belém. Úgy sajnáltam rálépni a szüztiszta hóra. Véteknek tartottam megszakítani ezt a fehér takarót.

Az erdőben egy másik angyalkával találkoztam. Igen zord arcú angyal volt. A vállán puskát tartott. De ő is gyermekkérését teljesíti.

Együtt róttuk az utat. A hideg ugyancsak keveset törődött nagy elhivatottságunkkal és megfagyasztotta tagjainkat.

Egyszer csak egy szép tisztásra értünk. Velünk szembe, alig ötven méterre, szelíd tekintetű őzike állt és bámult. Nagy, békés szemet meresztett ránk és semmi hajlandóságot se mutatott a megijedésre.

Az addig mellettem járó angyalkában feltámadt a vadász és kikökönt angyali szerepéből. Hirtelen maga elé kapta kétszövényű vadászfegyverét és löni akart.

Én önkéntelenül is megkaptam a kezét. — Ne, vadász bácsi, ne löjjön a szent ünnep előtt. Minek gyilkolni, amikor ma minden olyan szép, békés, csendes.

A kis őz vidáman menekült és csörtetése már a Hidegárok oldaláról hangzott felénk.

Ballagtunk tovább. A vadász bácsi dohogott még egy kicsit, de aztán megbékült. Én úgy éreztem, hogy már nincs olyan nagy hideg. Az erdő megtelt szeretettel. A fák is helyeslőleg bólogattak és örültek velem, hogy egy gyilkosság elmaradt.

S minden csendes volt. Lassan hullt a hó a karácsonyi alkonyatban, és az emberek Jézust várták.

Végre megtaláltuk a fenyves oldalt. Kiválasztottunk két sudár, ággalteli fát és hazafelé ballagtunk.

A másik angyal, akit otthon három apróság várt, elvált tőlem.

Hazaérkeztem. Angyalkához illően, csendesen becsempésztem a fát és édesanyám gondjaira bíztam.

A levegőben rejtett öröm lappangott és szinte várt, hogy mikor robbanhat ki egy égbetörő gyermekkacajba.

Kis húgom már felizgatott kedéllyel várta, hogy mikor hallatszik az angyalok csilingelése.

Rám hárult az a nehéz feladat, hogy amíg édesanyám a másik szobában a karácsonyfát díszíti, őt szóval tartsam. Meséljek neki, nehogy kíváncsiságból rádöbbenjen a valóságra és elszálljon kis gyermekéletének ez a rejtett boldogsága.

Kicsodálkoztunk a pusztai sötétségbe. Velünk szembe jó négyszáz méterre bámult egy zsellérház ablaka. Olyan bágyadtan pislogott bele a sötétségbe. És én fájoan éreztem, hogy ott a szegénység hidegen ölelő karjában nem készülnek most igazi ünnepre, ott nem lesz ma fényes karácsonyfa.

Önkéntelenül is elkezdtem beszélni kicsi húgomnak a szegénységről. Azokról, akiket az élet annyira lehúz, hogy még kenyérre sem telik. Beszéltem neki az élet szegény mostohagyermekéről.

Kis húgom egy ideig hallgatott, aztán megszólt:

— Gyere Laci, hívjuk el a kis Erzsikét mihozzánk, hátha neki is hoz valamit a Jézuska.

Ölembe kaptam húgomat és már mentünk is a kis zsellér Erzsikéért.

Szegényes külsejű házban laktak. Benn pislogó olajméces adott gyér világitást.

Elkértük a kisleányt az édesanyjától. Éreztem, hogy keserű érzéssel engedi el a kicsit, mintha azt mondaná:

— Hadd menjen szegénykém, legalább neki is jut valami a más boldogságából.

Vittük őt boldogan, kézenfogva. Mikor ha-zaértünk, már csak csilingelése hallatszott az angyalkáknak. A két kicsi mintha szárnyra kapott volna, úgy sietett. Beszaladtak a szobába. Ott pompázott angyali fényességben a karácsonyfa.

A két kicsi örömteli boldogsággal ugrándozott a fa körül. Kicsi Erzsikén is lehetett látni, hogy most elfelejtette a szegénységet, bút, nyomorúságot.

És boldogok voltunk. Mert eljött az angyal. Eljött, hogy egy igen kicsi, röpke időre mindenkinek boldogságot varázsoljon a szívébe.

Kinn békés csend volt. Fehér mozdulatlanlanság. Az Úr Isten a fényes csillagok mellől nézte az emberiséget. Elmosolyodott, és a lelket megnyugtató csendben rászállt a földre a béke.

DIÁKESETEK

Ki mondta?

Latin órán az időmértékes verselésről felel az egyik tanuló.

— Tudnál-e rá példát mondani — kérdezi a tanár úr.

— Sponte sua carmen veniebat ad aptos... — idézi a kérdezett az ismert ovidiusi mondást.

— Ki mondta ezt — érdeklődik tovább a tanár úr.

— Én — vágja ki büszkén a felelő.

Negyessy Béla VIII. o. t., Békés.

Mit csinált Pachonius?

— Mit csinált Pachonius — kérdezik hittanórán a diáktól. Mivel mélyen hallgat, megindul a mentőtevékenység. A háta mögül odasúgják: Remetétet szerzetbe gyűjtött. Erre felderül az arca és teljes önérzettel feleli: Remetétet szerzett be.

Varga László V., Békés.

Mi történik a vitaminokkal?

Egészségtanórán a vitaminokról van szó. A tanárnő megkérdezi az egyik kislánytól, hogy történik a vitaminokkal, ha megfőzzük vagy megsütjük a vitamint tartalmazó élelmiszert. A felelő nagy bölcsen így válaszol: Az élősködő vitaminok elpusztulnak.

Tertinszky Edit IV. o. t., Pécs.

A fenyegetés.

A tanár úr a rosszul felelő diákot megfenyegeti tréfásan: Mindjárt kidoblak az ablakon. Ebben a pillanatban az első padban ülő tanuló bezárja az ablakot, mert fázik.

A tanár erre elnéveti magát: No, no, azért nem olyan veszélyes, hagyd csak nyitva.

Kéry János VI. o. t., Bpest.

BEETHOVEN

Írta: **Fehér Gábor**, a nyíregyházi ev. gimn. VI. o. tanulója.

— Verspályázatunkon első díjat nyert. —

Szigorú hegyek ködlő, komor tetőin,
Hová tompultan ér a szemnek éle,
Rozsdás, irdatlan, barna sziklaszál
Bánkódik vad, komor, jeges magányban,
Szédületes magasról még magasbra,
Szökkentve bús fejét felhők fölé.
És felmered, hasítva az eget,
Rémületes, sárga villámtüzeknek,
S komor sasoknak sivó fészkeként.

Amint a kínban vívódó teremtés
(A szívzsibbasztó ódon régiségben)
Gyúrván a reszkető Chaos kavargó
Mélyét, kitolta őt e zord világra,
Úgy áll ma is, s fog állni mindörökké!
És jönnek elmúló évezredek,
Népek, világok, szennyes árvizek,
S a szörny halálánál szörnyebb elfelejtés
Meg fog terülni a vad víz felett:
S ő akkor is megáll!

Magánosan, göggel feszül magasba:
Súlyát megsínyli a vén hegygerinc,
És barna rémek lakják belsejét.
S ha felhő ütközik vashomlokába,
A szikla sir... Hideg jégkönyvei
Lefolynak vén, barázdás oldalán.
Évmilliók, ha múltak milliókra,
S ha minden változik, e könnyű örök!
Felhők között és lenn a néma völgyben
Egy bánat álmodoz fent és alant:
Egy régi, zsibbadt, édes fájdalom.
A kósza szél elhordja messzi tájra,
S míg emberszív lesz, fájó, ihletett,
Mely rózsaszín öblét, kitarja néki:
Születni fognak álmok, nagyszerűek,
Testetlen, édes, széjjelomló álmok;
S mi könnyet ejtve kapkodunk utánuk,
És megsóhajtjuk, ha eloszlanak.

S ha régi bánatok ködös homályán
Erőt vesz olykor a királyi Nap,
Oh, akkor új csodák világa tárul
Színes szivárványként szemünk elé.
S a barna szikla, im magára ölti
Sokféle, drága, ódon ékszerét.
Hideg van ekkor is, de színek égnek.
Selyempaláttal simogatja lelkünk

A mélyzengésű, drága rozsdaszín;
Sziszeg a jég kékes, hideg fehére,
S a völgy komoly, mély zöldje hamvasan
Hízkelkedik lelkednek és szemednek,
S bizonykodik, hogy higgyük: Szép az élet!
Remélni mindig kell, lehet, szabad!

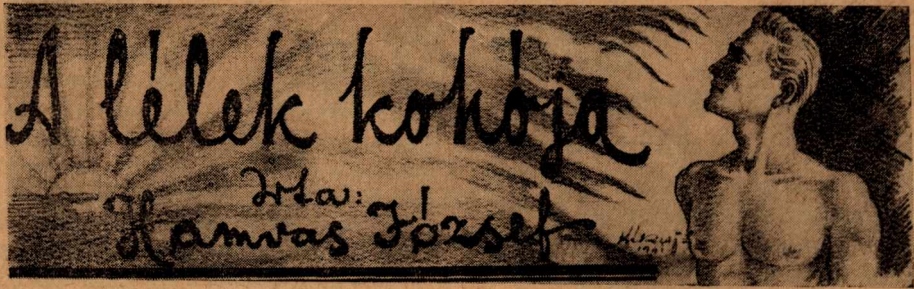
Mindezt ne bámuld! Nézz a sziklaszálra!
Fagyos testét most göngyöli az Isten
Az ég nehéz, melegkék bársonyába.
Mint égbenyujtott kar, feszül magasba
A sziklaszál...

És fenn a néma csúcson
Nyílnak csodálatos fehér virágok,
Kimondhatatlan kellemű virágok.
Tán égi magból, angyalok kezétől
Ultetve hűvös, szűzi tisztaságba.
Lobogva ringatják fehér palástjuk
Megvillanó fényét a végtelenbe,
Uzenve messze csillagok felé,
Hogy: Él az ember, és Isten felé megy!

— — — — —
Ilyennek látom a titáni Mestert!

Verspályázat. A tavalyi 48 pályázóval szemben az idén csak 29 ifjú költő küldte el munkáját. A kisebb mennyiségben is akadt azonban igen jó munkák. Egyik-másik pályázó igen szép tehetségről tesz bizonyosságot. Különösen örültünk annak, hogy több pályázó is szentelt egy-egy költeményt a nemrég elhunyt nagy evangélikus költő, Reményik Sándor emlékének. Jellemző, hogy az elhunyt költő gondolatai mennyire közel tudtak férközni az ifjúság lelkéhez. A pályázók közül az első díjat *Fehér Gábor*, a nyíregyházi ev. Kossuth-gimn. VI. o. tanulója nyerte, kinek *Sola fide* jeligés Beethoven című költeménye mind komoly gondolataival, mind pompás, érett formájával legméltóbb az első helyre. A második díjat a *Jézuskavárás* jeligés versorozatot nyerte. Szerzője: *Kökény Pál*, az aszódi ev. Petőfi-gimn. VI. o. tanulója. Harmadik díjat nyert az *Édesapám hantjára* és a *Példák* jeligés versorozatot. Az elsőnek szerzője: *Szelényi Zoltán*, a miskolci ev. tanítóképző növendéke, a másodiké: *Hexendorf Alisz*, a bp. ev. leánygimn. VII. o. tanulója.

Megdicséri a bizottság a következő jeligés pályamunkákat: *Emlék, Árvácska, Szárnybontás, Ibolya, Hulló csillagok, Reménység.*

IV.

Az Auditorium.

A liceum ünneplő terme volt az Auditorium, mely az első emeletet jóformán elfoglalta, csak az igazgató lakásának hagyott még az utcára két szobát.

Itt voltak az iskolai ünnepek. Ilyenkor karzatára kitűzték a Deákkúti Vármegye selyem lobogóját. A dobogón az énekkar, előtte a tanári kar széksora.

Itt voltak a Magyar Társaság ülései is. Ilyenkor a dobogón a hetedik és nyolcadik osztály ült. A Társaság működő tagjai, akik a dolgozatokat írták és akiknek joguk volt bírálni a munkákat és szavalatokat. A dobogóval szemben ült az ötödik és hatodik osztály. Ők csak mint szavalók léptek föl a szószékre. Az év végén, a következő év tisztikarának megválasztásánál a hatodik osztály is szavazott. A hetedik és nyolcadik osztály nem egyszer szembe került egymással. Ilyenkor a hatodik osztály tömege döntötte el a választást.

Sándor buzgó tagja lett a Társaságnak. Buttler és Gyenge, mint muzsikusok, a Zenetársaságba iratkoztak. Kutassy és Szántó Sándor mellett ültek az auditoriumban és ellenvetés nélkül fogadták Sándor bíráló megjegzéseit.

Sándornak új és érdekes volt ez az irodalmi élet. Folyékony, értelmes stílusa volt. Azon kapta magát, hogy ver-

set írt Petőfihez. Felolvasta az édesanyjának, aki megindultan hallgatta.

Egyébként irodalmi munkásságához tartozott, hogy ő írta meg Kutassy iskolai dolgozatait is. Még pedig olyan ügyesen, hogy nem gyanakodtak a különben gyenge minőségű ifjúra, hogy nem az ő munkája, amit beadott. Hármas, vagy legfeljebb kétharmad volt a dolgozatok osztályozása.

Kutassyt azonban elkapta a nagyzási hóbort:

— Mért írsz nekem készakarva ilyen gyenge dolgozatot?

— Hogy ne gyanakodjanak.

— Akkor se gyanakodnának, ha kettes vagy egyketted lenne.

— Hát én ezt nem tudom úgy csinálni, hogy pontosan kettes vagy egyketted legyen.

— Írj egy jót, olyant, mintha magadnak írnád.

— Nem bánom. De hogy mi lesz belőle, nem tudom.

De szép az ősz! Ez volt feladva házi dolgozatnak.

A dolgozatok kiosztásánál hozta be a tanár úr a füzeteket. Letette az első padra, ahogy szokta. A dolgozatok érendrend szerint voltak sorba rakva.

A tanár úr felvette a legfelső füzetet.

— A legjobb dolgozatot most Kutassy Zoltán írta.

Csendes derűtség az osztályban. Sándor felé pislogtak. A tanár úr folytatta:

— Hallja maga, Sziráky Sándor,

akármilyen jó pajtása is ennek a Kutassynak, ha még egyszer Kutassy dolgozata lesz a legjobb az osztályban, mindkettőt lecsukatom és szabályszerűt kapnak.

A szövetség először Sándort támadta:

— Mért írtál ilyen jó dolgozatot ennek az analfabétának?

— Nem hagyott békét. Nem nyugodt bele, hogy hármias, meg kétharmad jegyeket kapott. Azt mondta, írjak neki

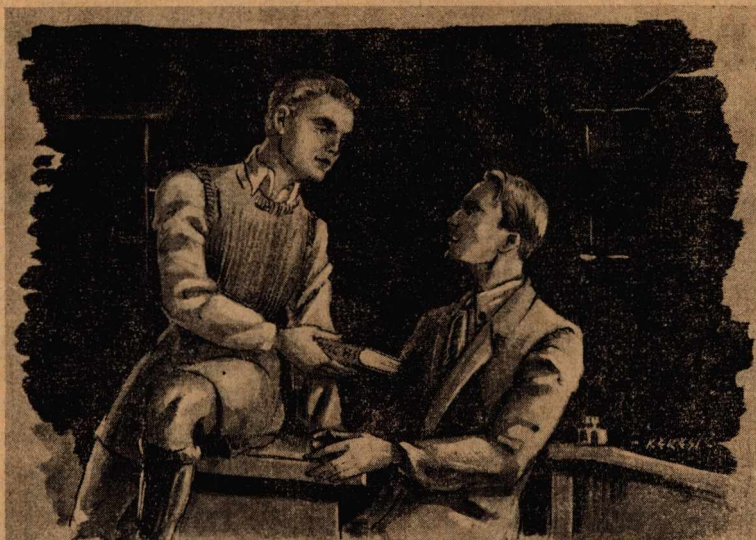
Sándornak nem kellett sokáig törnie a fejét azon, hogy származott hozzá ez a könyv.

— Minek költöttél rám? — mondta szemrehányással.

— Ne azt nézd, hogy pénzbe került, hanem hogy szeretettel adtam.

Kezet szorítottak.

Teltek a napok, ködök ereszkedtek le a hegyekről, elsárgultak, lehullottak a levelek. Sándor a Magyar Társaságban

Ne azt nézd, hogy pénzbe került, hanem hogy szeretettel adtam.

olyat, mintha magamnak írnék. Megmondtam, hogy baj lesz belőle.

Aztán Kutassyra mentek. Elmondták neki az összes állatmeséket, amik arról szóltak, hogyan jártak azok az állatok, amelyek idegen tollakkal ékeskedtek.

Kutassy összetörve hallgatott. Még csak nem is védekezett.

Másnap odacsempészte Sándor íróasztalára Madách Ember tragédiájának piros vászonba kötött új kiadását. Ez volt az első népszerű, olcsó kiadás: ötven krajcárért. Ezzel lett a magyar olvasóközönségnek, főleg a diákságnak közkinccse ez a hatalmas költemény.

sorra került szavalónak és Berzsenyinek A közelítő télhez című őszi hangulatát mondta el.

Mátray, a Társaság tanárelnöke, növekedő figyelemmel hallgatta a szavallást. A bírálók is megdicsérték, Mátray elmondta az összefoglalást:

— Értelmes beszéd volt és szíve is volt a szónak. Erről a jövőben se feledkezzék meg a szavaló. A jó vers értelmét is magyarázni kell az előadással, meg a költő szívének forróságát is meg kell érezni.

Sándort megéltették, mikor hétfőn belépett az osztályba. Kutassy pedig

még aznap, mikor Sándor tanítványánál volt, belopózott Sándor édesanyjához és elmondta neki, milyen sikert aratott a fia a Magyar Társaságban.

Az ötös szövetségnek nevezetes napja volt november negyedike, Imre napjának előestéje:

Szántó Imre édesanyja meghívta a társaságot uzsonna-vacsorára. Előzőleg meglátogatta Sándor édesanyját és megkérte, hogy jöjjön el ő is.

— Nem igen szeretek ebből a csendből kimozdulni, — szabadkozott az özvegy. — Szomorú természetemmel talán el is rontanám a társaság jókedvét.

— Ugyan, ne mondjon ilyet fiatal asszony létére! Nem hogy elrontaná a vígságot, hanem magának is szüksége van egy kis vígságra.

— Nekem már csak vezekelnem szabad.

— Micsoda bünt követett el?

Az özvegy elmondta tönkrejutásuk történetét és keserves panasszal okolta önmagát.

Szántóné figyelemmel hallgatta a történetet és meghatotta a fiatal asszony szomorúsága. A falusi gazdaság kemény munkájában megedzett természete nem látta okos dolognak ezt a bánatot:

— Aztán azért, mert a gyár elpusztult, most magát akarja elpusztítani? Azért tesz szemrehányást magának, hogy nem tudta megmenteni a vagyont a fia számára és most bele kell pusztulnia. A gyár dolgáért nem maga a hibás. Jót akart, nem sikerült. De ha nem vesz erőt magán és kidől a fia mellől, annak maga lesz az oka.

Az özvegy ingadozott:

— Mit tegyek, mikor ennyire benem ég a lelkiismeret vádolása?

— Látnia kell, hogy nem volt vég-

zetes szerencsétlenség annak a nagy vagyonnak az elvesztése. Nézzen csak fiára. Ártott annak, hogy most így kell élnie? A napokban beszélte el Imre, hogy a Kornhauser gyerek, akivel azelőtt Sándor sokat volt együtt, amíg bőven volt pénze, de aztán Sándor elmaradt mellőle, most milyen kártyázó társaság tagja lett. Ha Sándornak ma is sok pénze volna, nem gondolja, hogy szintén leül a kártyaasztalhoz?

— Ez jól van, — hagyta rá az özvegy, — de majd nehéz küzdelme lesz a jövőben. Szegényes viszonyok között lassan tud érvényesülni majd a társaságban.

— Hát, édes jó Szirákné, — én jobban ismerem az életet. Idősebb is vagyok és vidéki gazdaságban mindenféle fajtájú emberrel összejövünk és aki egy kicsit szemes, bele is lát a veséjükbe. Azt mondja, hogy a társaságban nehezen tud érvényesülni kevés pénzzel. Igen, ha versenyezni akar azokkal, akik szórják a pénzt. Az is igaz, hogy az érvényesülésnek egyik módja az, hogy a fiatal ember mindenütt ottvan, ahol befolyásos emberek összejönnek: vadászaton, házibálon, előkelő házak családi ünnepein. Ősztől fogva néha két-három helyen is egy este. Ritka virágot, finom édességet visz a megfelelő helyre. Ezzel is lehet előre menni. Nem egy magas állású, üresfejű ember így jutott fölfelé. De van az érvényesülésnek más útja-módja is: a tehetség és a tudás, meg a jellem. Igaz, hogy sokszor nem megy olyan simán és vígan előre, mint a másik. De, higgye el, olyan kevesen vannak minden pályán az igazán arravaló emberek, hogy előbb-utóbb, de bizonyosan érvényesülni kell annak, aki jól felkészült az életre.

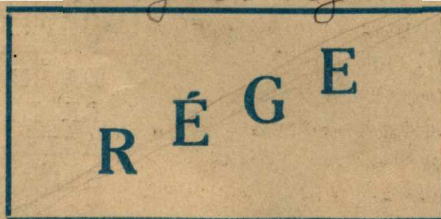
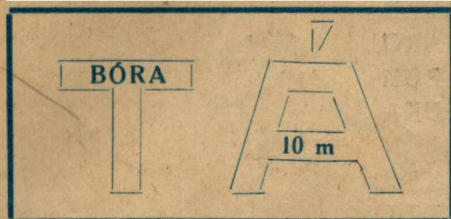
(Folytatjuk)

BETŰREJTVÉNYEK

Porubszky György

Szélteben-hosszában (2-2 pont)

Réges-régen

KOCKAREJTVÉNY

Mayerik Károly

(5 pont)

Halottat kiterít
Dadog
Simítók
Porciók
Nem húzok
Nem ezek
Lyuk
Cselekvés rúgó
Mássalhangzó

XXXXXXXXXX
ADGGIYKK
KKKKKKKL
LLLOOO
OOOOO
RSAT
VNZ
ZZ
Z

SZÓREJTVÉNY

Horovitz Éva

(2 pont)

Ember legyen a talpán, aki ezt a rudat fel-
emeli. Feri tervez a nyárra egy kirándulást.
Mindenkinek az Isten az oltalmazója. Most
ezzel végez a bakó.

(Fenti négy mondatban egy magyar köz-
mondás van elrejtve.)

Pontversenyünk állása:

Abaffy Erzsébet 30, Albrecht Győző 80, Al-
góver Mihály 80, Antalics Andor 15, Bankó
Ágnes 50, Benedikti Dániel 80, Bokor András
30, Borbély Károly 80, Borszék Lajos 55, Csekme
Pál 80, Csermely Egon 80, Deptner Ilke 25,
Dévai Miklós 53, Domokos Katalin 55, Dörfi
Lajos 25, Edelényi Endre 55, Edvi Ida 13,
Egri Erzsébet 30, Farkas János 49, Farkas Ti-
bor 25, Fábri György 25, Fábry László 70, Fe-
jér Árpád 53, Fényi Béla 55, Gedőváry Lilike
65, Glazewski Melitta 80, Göllner Gábor 23,
Györbíró Károly 30, Hegedűs László 25, Hegyi
István 30, Hegyi Kálmán 80, Herrstein Gyula
80, Hesp Ede 53, Hibbey Csaba 55, Horányi
László 55, Horovitz Éva 25, Horváth Éva 45,
Illyés Gyula 25, Jagodics István 13, Kasper
Egon 55, Kelemen Tamás 80, Kemenczei Sán-
dor 55, Kenessey Ákos 80, Kéry János 55, Kil-
czér Gyula 80, Kokavecz Endre 80, Konczos
György 15, Kovács Béla 55, Kovács Dóra 23,
Kókai Aladár 55, Kristóf P. Pál 55, Kucsman
Árpád 80, Lautenbach Tibor 55, Lászik Mária
55, Lefkovich Frigyes 25, Loós Tibor 55, Lo-
vász János és György 55, Lunczer Ágnes 55,
Macher Frigyes 80, Manninger Ernő 80, Mar-
tinovics Ferenc 55, Mayerik Károly 55, Mazán
János 25, Mazán Kálmán 50, Mikus György
21, Móritz Péter 80, Murányi Károly 51, Nyíró
Károly 53, Őri Zsuzsa 65, Patakfalvy János
11, Pásztor Emil 80, Polner Tibor 25, Porubszky
György 53, Rakssányi Kálmán 55, Reményi
Éva 53, Resch József 13, Ruttkay Dezső 19,
Schilli Irén 55, Scholtz Armand 53, Schulz Nóra
25, Szlavkovszky István 70, Szokolay Etelka
55, Szokolay Mihály 80, Suchovszky Gyula 65,
Tardy Edit 80, Tarnóczy Tivadar és Zoltán 55,
Tertinszky Edit 48, Técsői Sándor 80, Träger
Herbert 55, Turóczy Erzsébet 80, Unger László
55, Urbancsok Sándor 25, Vajda Barna 55,
Valent Béla 80, Vantara János 70, Varga K.
György 50, Vidolovics Károly 15, Vidovszky
Kálmán 55, Vohmann Ingeborg 68, Weiszter
Edit 80, Zelenyánszky András 80, Zilahy Gyula
55, Zimmer Károly 80, Zorkóczy Gábor 80.

Az IFJÚ ÉVEK novemberi számának rejtvénymegfejtései:

Keresztrejtvény

ARUMINTAVÁSÁR
REBELLIS SÁRO
DA NL N BAROM
RK DIO S TUKA
ÁCIES LEBÁ N
GIMM M BASKET
IO OMÁN N III
T ANAKONDA SC
Á LD I EAR I
SEBAJ TM ERSZ
ÉLI ALUMINIUM
RUOR EST DARU
TANTUSZELADÁS

Irodalmi rejtvény:

Berzsenyi Dániel:

ISTEN, KIT A BOLCS LÁNGESZE FOL NEM ÉR

Betűrejtvények:

UKRAJNA

DON vagy OND

Névrejtvény:

TAMÁS, PALKÓ

BUDAPEST, 1941. DECEMBER.

XX. ÉVFOLYAM 4. SZÁM.

IFJÚ ÉVEK. Ifjúsági folyóirat.

Alapította **Algöver Andor.**

Laptulajdonos: az **Országos Evangélikus Tanáregyesület.**

Főszerkesztő: **Dr. Bánkúti Dezső.** Felelős szerkesztő és kiadó: **Dr. Rempert Elek.**

Szerkesztő bizottság **Arató István,** Kőszeg, **Dr. Blázy László,** Budapest, **Dr. Czinkótszky Jenő,** Békéscsaba, **Dr. H. Gaudy László,** Budapest, **Dr. Keken András,** Budapest, **Kirner Gusztáv,** Békéscsaba, **Máczay Lajos,** Nyíregyháza, **Dr. Ruhmann Jenő,** Sopron, **Dr. Zelenka Margit,** Budapest, **vitész Zerinváry János,** Bonyhád.

Szerkesztőség: Budapest, VII., Vilma királynő-út 19.

Kéziratok a felelős szerkesztő lakására, Budapest, VII., Damjanich-u. 28/b, III. 22. küldendők.

A kiadóhivatal vezetője: **Ruzicska László,** Budapest, XI., Váli-út 4, II. 2.

Postatakarékpénztári csekkszám: 26.111.

A lap havonként jelenik meg.

Előfizetési ára egy évre 3 pengő; egyes szám ára 40 fillér.

Garab József könyvnyomdája, Cegléd.